

Procedure povratka žrtava trgovine ljudima

%

Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine
MuHMCTapcTBO 6e36jeflHoc™ BocHe m Xepu, eroBMHe
Ministry of Security of Bosnia and Herzegovina

PROCEDURE POVRATKA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

IMPRESUM:

Procedure povratka žrtava trgovine ljudima državljana Bosne i Hercegovine u Bosnu i Hercegovinu i dobrovoljnog povratka stranaca žrtava trgovine ljudima

AUTORI:

Samir Rizvo, Ministarstvo sigurnosti BiH
Samira Hunček, Ministarstvo sigurnosti BiH
Murveta Džaferović, Ministarstvo sigurnosti BiH
Saliha Džuderija, Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica BiH
Gildžana Tanović, Ministarstvo vanjskih poslova BiH
Midhat Aldžić, Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA)

IZDAVAČ:

Ministarstvo sigurnosti BiH, Catholic Relief Services BiH (CRS BiH)

ZA IZDAVAČA:

Samir Rizvo

LEKTURA:

Rade Marković

GRAFIČKA PRIPREMA/DIZAJN:

Besim Vučijak

ŠTAMPA:

Materijal je autoriziran i nije dozvoljena distribucija, štampanje, prodaja i upotreba bez odobrenja autora.

Ovaj dokument je pripremljen i štampan uz pomoć Agencije za međunarodni razvoj Sjedinjenih Američkih Država (USAID). Stavovi autora izraženi u ovoj publikaciji ne moraju održavati stavove USAID-a ili Vlade SAD-a.

SADRŽAJ

I	PRAVNI OSNOV	5
II	INSTITUCIJE I ORGANIZACIJE KOJE SUDJELUJU U PROVOĐENJU PROCEDURA POVRTAKA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE	6
III	NAČIN REALIZACIJE POVRATKA U BOSNU I HERCEGOVINU	6
	PROCEDURA DOBROVOLJNOG POVRATKA PUNOLJETNIH ŽRTAVA DRŽAVLJANA BiH	9
	Procedura dobrovoljnog povratka žrtava državljana BiH kada povratak realizuju nadležne institucije	9
	Procedura dobrovoljnog povratka žrtava državljana BiH kada povratak realizuju nadležne institucije u saradnji sa međunarodnim vladinim ili nevladinim institucijama ili organizacijama	10
	Procedura dobrovoljnog povratka žrtava državljana BiH kada se povratak realizuje po osnovu sporazuma o readmisiji	12
	PROCEDURA DOBROVOLJNOG POVRATKA DJECE ŽRTAVA DRŽAVLJANA BiH	15
	Procedura dobrovoljnog povratka djece žrtava državljana BiH kada povratak realizuju nadležne institucije	15
	Procedura dobrovoljnog povratka djece žrtava državljana BiH kada povratak realizuju nadležne institucije u saradnji sa međunarodnim, vladinim ili nevladinim institucijama ili organizacijama	17
	POVRATAK ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE PO OSNOVU STANDARDNIH OPERATIVNIH PROCEDURA TRANSNACIONALNOG REFERALNOG MEHANIZMA (TRM)	19

Povratak žrtava trgovine ljudima sa priznatim
izbjegličkim statusom u Bosni i Hercegovini 20

**PROCEDURE DOBROVOLJNOG POVRATKA STRANACA
ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA**

**PROCEDURA DOBROVOLJNOG POVRATKA STRANACA
ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA – PUNOLJETNE OSOBE**

24

Procedura dobrovoljnog povratka stranaca žrtava trgovine ljudima
kad povratak samostalno realizuju institucije BiH

24

Procedura dobrovoljnog povratka stranaca žrtava trgovine ljudima
kad povratak realizuju institucije BiH u saradnji sa
Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM)

27

**PROCEDURA DOBROVOLJNOG POVRATKA STRANACA
ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA – POVRATAK DJECE**

35

Procedura dobrovoljnog povratka djece stranaca žrtava trgovine ljudima
kad dobrovoljni povratak samostalno realizuju institucije BiH

36

Procedura dobrovoljnog povratka djece stranaca žrtava trgovine ljudima
kad povratak realizuju institucije BiH u saradnji sa
Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM)

39

Povratak stranaca žrtava trgovine ljudima po osnovu
standardnih operativnih procedura Transnacionalnog referalnog mehanizma (TRM)

43

I. PRAVNI OSNOV

U skladu sa Pravilima o zaštiti žrtava i svjedoka žrtava trgovine ljudima državljana Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 66/07), utvrđeno je da će Ministarstvo vanjskih poslova BiH pripremiti instrukcije o standardima postupanja sa žrtvama i svjedocima žrtvama trgovine ljudima državljanima BiH namijenjene službenicima u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH (u daljem tekstu: DKP BiH) u saradnji sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH, na osnovu čega je u okviru državnog „Akcionog plana za sprečavanje trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini 2008-2012“ utvrđeno da je potrebno razviti određena pravila i postupke, odnosno regulative i smjernice (standarde) za žrtve koje se iz drugih zemalja repatriiraju u BiH.

Ove procedure usaglašene su sa ciljem da se unaprijedi postojeći sistem razmjene informacija i osigura adekvatnija pomoć i podrška žrtvama trgovine osobama koje su državljani BiH i strani državljani koji imaju priznat rezidencijalni status po osnovu međunarodne zaštite u BiH¹ te na ovdje opisani način olakša organizacija njihovog dobrovoljnog povratka u njihova prebivališta u BiH.

S ciljem izrade Procedura uzeti su u obzir sljedeći pravni izvori:

- a) Međunarodne smjernice, konvencije i protokoli koji regulišu pitanje zaštite žrtava trgovine ljudima, a kojih je Bosna i Hercegovina potpisnik i koji su šire navedeni u Odluci o usvajanju Pravila o zaštiti žrtava i svjedoka žrtava trgovine ljudima državljana Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 66/07)
- b) „Strategija o reintegraciji povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji“, koju je Vijeće ministara BiH usvojilo 2009. godine
- c) Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu („Službeni glasnik BiH“, broj 36/08)
- d) Transnacionalni mehanizmi (TRM) sa zemljama koje su uključene u ovaj program
- e) Bilateralni sporazumi o readmisiji, zaključeni sa zemljama EU i ostalim evropskim zemljama
- f) Postojeći zakoni koji se odnose na sigurnost, socijalnu, zdravstvenu i druge oblike zaštite ljudskih prava žrtava trgovine ljudima

Procedure se odnose i primjenjive su na sve situacije u kojima se državljani BiH i strani državljani koji imaju priznat rezidencijalni status u BiH u drugim zemljama identifikuju kao žrtve trgovine ljudima, tj. kada individualno ili putem nadležnih organa druge države ili nevladine organizacije preko DKP BiH zatraže pomoć za siguran povratak u prebivalište u BiH.

Procedure uvažavaju različitost potreba punoljetnih i maloljetnih osoba koje su identifikovane kao žrtve trgovine ljudima, tako da se ovim procedurama definišu različiti postupci razmjene informacija u cilju osiguranja funkcionalne pomoći žrtvama trgovine ljudima tokom njihovog dobrovoljnog povratka u prebivališta u BiH.

Ove procedure se odnose na:

- 1) Punoljetne osobe
- 2) Djecu, tj. osobe do 18 godina starosti

¹ Rezidencijalni status odnosi se na osobe sa priznatim izbjegličkim i azilantskim statusom u Bosni i Hercegovini.

II. INSTITUCIJE I ORGANIZACIJE KOJE SUDJELUJU U PROVOĐENJU PROCEDURA POVRATKA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA DRŽAVLJANA BiH

Ovih procedura u skladu sa svojim nadležnostima pridržavaju se sljedeće institucije:

- (1) Ministarstvo vanjskih poslova BiH, odnosno DKP BiH koje je obavezno da pruži neophodnu konzularnu pomoć žrtvi trgovine ljudima državljaninu BiH (u daljem tekstu: žrtva državljanin BiH) koja zatraži pomoć (samostalno ili putem nevladine organizacije ili institucije države u kojoj trenutno boravi), što se šire opisuje ovim procedurama.
- (2) Ministarstvo sigurnosti BiH – Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima (u daljem tekstu: Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima) koji ima obavezu da izvrši sve potrebne sigurnosne provjere i provede postupak identifikacije žrtve trgovine ljudima po zahtjevu Ministarstva vanjskih poslova BiH te predmet dalje proslijedi Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH radi repatrijacije žrtve trgovine ljudima.
- (3) Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, koje je odgovorno za koordinaciju i provjeru uslova povratka, dalju reintegraciju, a posebno provjeru mogućnosti smještaja žrtve državljanina BiH u općini njenog prebivališta ili prema potrebi u drugi siguran smještaj po osnovu sporazuma sa nevladinim organizacijama u BiH i u saradnji sa nadležnim centrima za socijalni rad.
- (4) Entitetska ministarstva unutrašnjih poslova i Policija Brčko Distrikta BiH za pružanje pomoći radi identifikacije i drugih provjera od strane nadležne općinske službe za socijalnu zaštitu, primjenom principa mjesne nadležnosti na osnovu prebivališta žrtve trgovine ljudima.

III. NAČIN REALIZACIJE POVRATKA U BOSNU I HERCEGOVINU

Uvažavajući nadležnost svih uključenih institucija i aktivnosti koje one poduzimaju, utvrđuju se:

- A) Procedura dobrovoljnog povratka punoljetnih žrtava državljana BiH kao:
 - A1) Procedura dobrovoljnog povratka žrtava državljana BiH kada povratak realizuju nadležne institucije
 - A2) Procedura dobrovoljnog povratka žrtava državljana BiH kada povratak realizuju nadležne institucije u saradnji sa međunarodnim vladinim ili nevladinim institucijama ili organizacijama
 - A3) Procedura dobrovoljnog povratka žrtava državljana BiH kada se povratak realizuje po osnovu sporazuma o readmisiji
- B) Procedura dobrovoljnog povratka djece žrtava državljana BiH kao:
 - B1) Procedura dobrovoljnog povratka djece žrtava državljana BiH kada povratak realizuju nadležne institucije
 - B2) Procedura dobrovoljnog povratka djece žrtava državljana BiH kada povratak realizuju nadležne institucije u saradnji sa međunarodnim vladinim i nevladinim institucijama i organizacijama
- C) Povratak žrtava državljana BiH po osnovu standardnih operativnih procedura Transnacionalnog referalnog mehanizma (u daljem tekstu: TRM), čije su članice: Albanija, Bugarska, Hrvatska, UNMIK Kosovo, Makedonija, Moldavija, Crna Gora, Rumunija, Srbija i BiH, za punoljetne i maloljetne osobe
- D) Povratak žrtava trgovine ljudima sa priznatim izbjegličkim statusom u BiH

PROCEDURA
DOBROVOLJNOG POVRATKA
PUNOLJETNIH ŽRTAVA
DRŽAVLJANA BiH

A)PROCEDURA DOBROVOLJNOG POVRATKA PUNOLJETNIH ŽRTAVA DRŽAVLJANA BiH

A1) Procedura dobrovoljnog povratka žrtava državljana BiH kada povratak realizuju nadležne institucije

Žrtve državljani BiH mogu zatražiti pomoć od DKP-a BiH kada su identifikovane kao žrtve trgovine ljudima i trebaju pomoć prilikom dobrovoljnog povratka u BiH. Zahtjev za pomoć mogu podnijeti lično ili se DKP-u BiH može obratiti zvanična institucija zemlje u kojoj su žrtve identifikovane.

- (1) Po prijemu molbe nadležne institucije zemlje u kojoj su žrtve identifikovane, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, odnosno DKP BiH, pružit će neophodnu konzularnu pomoć žrtvi državljaninu BiH (ukoliko se žrtva državljanin BiH nalazi u prihvatnom centru za žrtve trgovine ljudima – sigurna kuća i sl., organizovat će posjetu, obaviti razgovor i prikupiti tom prilikom osnovne informacije).
- (2) Preporučuje se da DKP BiH prilikom identifikacije žrtve državljanina BiH zatraži podatke o stanju u smislu utvrđivanja posebnih potreba kao što su invaliditet, zdravstveno, psihičko, fizičko stanje i dr. Na osnovu raspoložive dokumentacije utvrdit će se identitet i status državljanstva žrtve.
- (3) Ukoliko je zahtjev za povratak žrtve državljanina BiH podnijela nadležna institucija zemlje boravišta žrtve državljanina BiH, DKP BiH će primljeni zahtjev uputiti u Ministarstvo vanjskih poslova BiH.
- (4) DKP BiH će Ministarstvu vanjskih poslova BiH dostaviti kopije sljedećih dokumenata:
 - a) Zahtjev za dobrovoljni povratak žrtve državljanina BiH i izjavu na zapisnik o dobrovoljnosti povratka koju je dala žrtva državljanin BiH.
 - b) Informaciju da li žrtva državljanin BiH ima važeći putni dokument.
 - c) Ukoliko žrtva državljanin BiH ima važeći putni dokument, dostavlja se kopija tog dokumenta.
 - d) Ukoliko žrtva državljanin BiH ne posjeduje važeće dokumente, iste će DKP BiH izdati po hitnom postupku.
 - e) Ukoliko osoba za koju se traži provođenje mjera repatrijacije iz inostranstva u BiH ne posjeduje ne posjeduje putni dokument, DKP BiH će provesti proceduru utvrđivanja identiteta i državljanstva, izdati putni dokument radi organizovanja povratka te o tome obavijestiti Ministarstvo vanjskih poslova BiH.
- (5) Ministarstvo vanjskih poslova BiH će informaciju, odnosno najavu povratka (sa gore navedenim kopijama dokumenata), uputiti u Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima koje će izvršiti provjeru identiteta, tj. državljanstva, i o tome obavijestiti Ministarstvo vanjskih poslova BiH.
- (6) U slučaju hitne potrebe zbrinjavanja žrtve državljanina BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH istovremeno informaciju dostavlja Ministarstvu sigurnosti BiH i Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH koje vrši provjeru uslova prihvata, tj. organizovanja sigurnog povratka i zaštite žrtve trgovine ljudima u BiH.

- 7) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će uputiti obavještenje o najavi povratka Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, te istovremeno poslati zahtjev za provjeru identiteta nadležnim ministarstvima unutrašnjih poslova.
- (8) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će obavijestiti Ministarstvo vanjskih poslova BiH o prikupljenim informacijama o provjeri identiteta, tj. državljanstva.
- (9) Kada Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH kompletira informacije o mogućnostima prihvata, dostavit će tražene informacije Ministarstvu sigurnosti BiH i/ili DKP-u BiH i obavještenje (obrazac o identifikovanoj žrtvi trgovine ljudima) Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima sa molbom da se odredi vrijeme dobrovoljnog povratka u BiH.
- (10) Ako se utvrdi da je osoba državljanin BiH, te ukoliko posjeduje važeći pasoš BiH, DKP BiH će obavijestiti državu domaćina o navedenom, kao i da BiH prihvata svog državljanina. Ministarstvo vanjskih poslova BiH će po informaciji primljenoj od DKP-a BiH obavijestiti Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH i zatražiti organiziranje prihvata žrtve državljanina BiH, i Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima.
- (11) Po primljenoj informaciji, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će kontaktirati agenciju za provođenje zakona radi obezbjeđenja prijevoza i istovremeno će uputiti obavještenje Graničnoj policiji BiH o dogovorenom graničnom prijelazu u cilju bezbjednog preuzimanja žrtve državljanina BiH. U skladu sa obavljenom procjenom sigurnog povratka i sa donesenom odlukom o daljem postupku pomoći žrtvi državljaninu BiH, žrtva će u pratnji predstavnika agencije za provođenje zakona biti praćena do matične porodice ukoliko je siguran povratak u porodicu ili do NVO ukoliko je potrebna dalja pomoć.
- (12) Ako žrtva državljanin BiH ne želi da se zvanična obavještenja dostave nadležnim institucijama u BiH, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH će u skladu sa izjavom žrtve državljanina BiH odustati od najave povratka i dopustiti da se žrtva državljanin BiH vrati u vlastitoj režiji.
- (13) Predstavnici agencije za provođenje zakona (SIPA, nadležno entitetsko ministarstvo unutrašnjih poslova ili Policija Brčko Distrikta BiH) koji su pratili žrtvu državljanina BiH do mjesta odredišta prosljedit će kopiju izvještaja o izvršenom povratku žrtve državljanina BiH Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima. Istovremeno, predstavnici NVO koja vrši smještaj i pruža dalju pomoć žrtvi državljaninu BiH uputit će obavještenje o smještaju vraćene/repatriране žrtve trgovine ljudima Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH i Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima.

A2) Procedura dobrovoljnog povratka žrtava državljanina BiH kada povratak realizuju nadležne institucije u saradnji sa međunarodnim vladinim ili nevladinim institucijama ili organizacijama

Kada se žrtva državljanin BiH vraća u matičnu zemlju po osnovu molbe za povratak od strane međunarodnih vladinih ili nevladinih institucija ili organizacija zemlje identifikacije ili boravišta žrtve trgovine ljudima, provode se sljedeće procedure:

- (1) Po molbi primljenoj od međunarodne vladine ili nevladine institucije ili organizacije za realizaciju povratka žrtve trgovine ljudima, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će u saradnji sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH poduzeti aktivnosti na kontaktiranju nadležne policijske agencije radi utvrđivanja identiteta (ako DKP BiH nije utvrdio identitet) i sigurnosti povratka.
- (2) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima zatražit će od međunarodne vladine ili nevladine institucije ili organizacije sljedeće dokumente:
 - a) Izjavu žrtve državljanina BiH o dobrovoljnosti povratka,
 - b) Informaciju da li žrtva državljanin BiH ima važeći putni dokument ili je osiguran putni list,
 - c) Ukoliko žrtva državljanin BiH ima važeći dokument, zatražit će se dostava kopije tog dokumenta.
 - d) Zatražiti će da se uradi procjena zdravstvenog stanja i sposobnost za povratak (potencijalne) žrtve državljanina BiH, te istu uz gore navedene kopije dokumenata dostaviti Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima.
- (3) Ukoliko žrtva državljanin BiH ne posjeduje važeće dokumente, iste će DKP BiH izdati po hitnom postupku. Ukoliko osoba za koju se traži provođenje mjera repatrijacije iz inostranstva u BiH ne posjeduje važeću ili uopće ne posjeduje putnu ispravu, DKP BiH će provesti proceduru utvrđivanja identiteta i državljanstva, izdati putnu ispravu radi povratka, te o tome obavijestiti međunarodnu vladinu ili nevladinu instituciju ili organizaciju.
- (4) Zatražiti od međunarodne vladine ili nevladine institucije ili organizacije da uradi procjenu zdravstvenog stanja i sposobnosti za povratak (potencijalne) žrtve državljanina BiH, te istu uz gore navedene kopije dokumenata dostaviti Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima.
- (5) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će uputiti obavještenje o najavi povratka Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH te istovremeno zahtjev za provjeru identiteta nadležnim ministarstvima unutrašnjih poslova ili Policiji Brčko Distrikta BiH.
- (6) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će obavijestiti međunarodnu vladinu ili nevladinu instituciju ili organizaciju o prikupljenim informacijama o provjeri identiteta, tj. državljanstva, u cilju dalje organizacije povratka žrtve državljanina BiH.
- (7) Ministarstvo sigurnosti BiH će od međunarodne vladine ili nevladine institucije ili organizacije zatražiti informaciju o planu puta, vremenu povratka žrtve državljanina BiH i u saradnji sa ostalim institucijama započeti organizaciju dobrovoljnog povratka.
- (8) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima zatražit će sljedeće informacije o planu dobrovoljnog povratka:
 - a) Lične podatke, vrstu i broj putne isprave žrtve državljanina BiH koja se dobrovoljno vraća,
 - b) Međunarodni granični prijelaz preko kojeg žrtva državljanin BiH dolazi u BiH,
 - c) Lične podatke drugih osoba koji su u pratnji žrtve državljanina BiH, kao i nazive organizacija koje predstavljaju,

- d) Podatke o prijevoznom sredstvu kojim se žrtva trgovine ljudima prevozi do međunarodnog graničnog prijelaza, odnosno kojim dolazi u BiH (vrsta, tip, marka, registarski broj i lične podatke o vozaču),
 - e) Podatke o avioprijevozniku, liniju i broj leta, ukoliko se povratak žrtve državljanina BiH obavlja zračnim saobraćajem,
 - f) Ukoliko je potrebno, zahtjev da se obezbijedi pristup zabranjenom dijelu aerodroma – tranzitnoj zoni, kao i lične podatke za osoblje pratnje kojem je potrebno obezbijediti navedeni pristup.
- (9) Po prijemu informacije o planu dobrovoljnog povratka, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima vrši najavu povratka žrtve državljanina BiH Graničnoj policiji BiH i u saradnji sa međunarodnom vladinom ili nevladinom institucijom ili organizacijom prema utvrđenom putnom planu dobrovoljnog povratka najavljuje vrijeme prihvata koje se konačno usaglašava.
- (10) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima, kada je potrebno, putem Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, posebno ako se osigurava smještaj žrtve državljanina BiH u sigurnoj kući ili drugom organizovanom smještaju, obavještava lokalnu policiju i centar za socijalni rad da se žrtva državljanin BiH vraća u svoje prebivalište i da treba odgovarajuću bezbjednosnu-socijalnu zaštitu.
- (11) Po izvršenom dobrovoljnom povratku žrtve državljanina BiH na osnovu informacija međunarodne vladine ili nevladine institucije ili organizacije, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će sastaviti izvještaj o povratku koji će sadržavati podatke o: lične podatke o žrtvi državljaninu BiH koja se dobrovoljno vraća, graničnom prijelazu, datumu i vremenu ulaska u BiH, načinu povratka, prijevoznom sredstvu, osoblju u pratnji, graničnom prijelazu, datumu i vremenu ulaska u zemlju prebivališta, kao i druge podatke koje međunarodna vladina ili nevladina institucija ili organizacija smatra bitnom za dobrovoljni povratak žrtve trgovine ljudima koja se prema potrebi u svrhu dalje reintegracije prosljeđuje Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH.

A3) Procedura dobrovoljnog povratka žrtava državljana BiH kada se povratak realizuje po osnovu sporazuma o readmisiji

- (1) Kada Ministarstvo sigurnosti BiH – Sektor za imigraciju primi zahtjev za readmisiju državljanina BiH u kojem je naznačeno da se radi o žrtvi trgovine ljudima, Sektor za imigraciju će pokrenuti proceduru provjere identiteta i državljanstva BiH, i istovremeno kopiju predmeta proslijediti Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH radi provjere mogućnosti povratka u ranije mjesto prebivališta ili eventualnog smještaja u nevladinu organizaciju sa kojom Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH ima potpisan sporazum o saradnji, te obezbjeđenja prihvata na graničnom prijelazu BiH.
- (2) Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH – Sektor za zaštitu ljudskih prava će u roku od pet dana od prijema zahtjeva obavijestiti Sektor za imigraciju o obezbijeđenom prihvatu na graničnom prijelazu BiH i mogućnostima za smještaj žrtve državljanina BiH.
- (3) Sektor za imigraciju će informaciju o najavljenom povratku žrtve državljanina BiH istovremeno dostaviti Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima i Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH u cilju obezbjeđenja dalje reintegracije i resocijalizacije žrtve državljanina BiH u ranije mjesto prebivališta.

PROCEDURA
DOBROVOLJNOG POVRATKA
DJECE ŽRTAVA
DRŽAVLJANA BiH

B) PROCEDURA DOBROVOLJNOG POVRATKA DJECE ŽRTAVA DRŽAVLJANA BiH

- (1) Dijete znači osobu ispod osamnaest godina starosti.
- (2) Ako se ne može sigurno odrediti dob žrtve trgovine ljudima, a postoje razlozi koji navode da je žrtva trgovine dijete, sa takvom osobom postupa se sa pretpostavkom da je žrtva dijete.
- (3) Ukoliko se tokom postupka identifikacije žrtve trgovine ljudima utvrdilo da se radi o punoljetnoj osobi u stanju posebne potrebe, sa istom će se postupati kao sa djetetom žrtvom.
- (4) Postupci u kojima se razmatraju prava i interesi djece smatraju se hitnim.
- (5) U toku provođenja postupka smještaja djeteta žrtve u sklonište, nadležne institucije i ovlaštene organizacije obavještavaju organ uprave nadležan za poslove socijalne zaštite u mjestu prebivališta djeteta ljudima o potrebi postavljanja privremenog staratelja koji je u obavezi da zastupa interese djeteta u postupku do nalaženja trajnog rješenja.
- (6) Nadležne institucije i ovlaštene organizacije su dužne informisati imenovanog staratelja o svim pitanjima od interesa za dijete žrtvu, koji će biti pozvan da zastupa interes djeteta u svim fazama postupka.
- (7) Sve aktivnosti nadležnih institucija moraju biti poduzete u najboljem interesu djeteta, što podrazumijeva da svaka aktivnost mora biti poduzeta uz najveću brigu i zaštitu koja je prijeko potrebna za dobrobit djeteta, uzimajući u obzir prava i obaveze njegovih roditelja, staratelja ili drugih pojedinaca koji su pravno odgovorni za dijete, kao i mišljenje djeteta koje se cijeni prema uzrastu i dobi djeteta.
- (8) Sve akcije koje se tiču djeteta žrtve moraju se preduzimati sa najvećim stepenom hitnosti i efikasnosti. Sve mjere moraju biti preduzete u cilju zaštite privatnosti i identiteta djeteta žrtve.

B1) Procedura dobrovoljnog povratka djece žrtava državljana BiH kada povratak realizuju nadležne institucije

Imenovani staratelj djeteta žrtve državljana BiH (u daljem tekstu: djeteta žrtve) može zatražiti pomoć od DKP-a BiH u zemlji identifikacije kada su djeca identifikovana kao žrtve trgovine ljudima i trebaju pomoć prilikom povratka u BiH. Zvanična institucija zemlje u kojoj su identifikovane može se obratiti DKP-u BiH.

- (1) Po prijemu zahtjeva nadležne institucije zemlje boravišta, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, odnosno DKP BiH, će pružiti neophodnu konzularnu pomoć djetetu žrtvi (ukoliko se dijete žrtva nalazi u prihvatnom centru za žrtve trgovine ljudima – sigurna kuća i sl., otići i posjetiti ga, obaviti razgovor i sl.).
- (2) Preporučuje se da DKP BiH prilikom identifikacije zatraži podatke o stanju djeteta žrtve u smislu identifikacije posebnih potreba kao što su invaliditet, zdravstveno,

psihičko, fizičko stanje i dr. Na osnovu raspoložive dokumentacije, utvrdit će se identitet i status državljanstva djeteta.

- (3) Ukoliko je zahtjev za povratak djeteta žrtve podnijela nadležna institucija zemlje boravišta, DKP BiH će primljeni zahtjev uputiti u Ministarstvo vanjskih poslova BiH.
- (4) DKP BiH će Ministarstvu vanjskih poslova BiH dostaviti kopije sljedećih dokumenata:
 - a) Zahtjev za dobrovoljni povratak djeteta žrtve i izjavu na zapisnik o dobrovoljnosti povratka koju je dao imenovani staratelj djeteta žrtve,
 - b) Rješenje o postavljanju privremenog staratelja djeteta žrtve u zemlji identifikacije,
 - c) Informaciju da li dijete žrtva ima važeći putni dokument,
 - d) Ukoliko dijete žrtva ima važeći dokument, dostavlja se kopija tog dokumenta.
- (5) Ukoliko dijete žrtva ne posjeduje važeće dokumente, iste će DKP izdati po hitnom postupku. Ukoliko dijete za koje se traži provođenje mjera repatrijacije iz inostranstva u BiH ne posjeduje važeću ili uopće ne posjeduje putni dokument, DKP BiH će provesti proceduru utvrđivanja identiteta i državljanstva, izdati putni dokument radi organizovanja povratka, te o tome obavijestiti Ministarstvo vanjskih poslova BiH.
- (6) Ministarstvo vanjskih poslova BiH će informaciju, odnosno najavu povratka (sa gore navedenim kopijama dokumenata), uputiti u Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima koje će izvršiti provjeru identiteta, tj. državljanstva, i o tome obavijestiti Ministarstvo vanjskih poslova BiH.
- (7) U slučaju potrebe zbrinjavanja, Ministarstvo vanjskih poslova BiH istovremeno informaciju dostavlja Ministarstvu sigurnosti BiH i Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH koje vrši provjeru uslova prihvata, tj. obezbjeđenja sigurnog povratka i zaštite djeteta žrtve koje se vraća u BiH.
- (8) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će uputiti obavještenje o najavi povratka Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH te istovremeno uputiti zahtjev za provjeru identiteta nadležnim ministarstvima unutrašnjih poslova ili Policiji Brčko Distrikta BiH i nadležnom centru za socijalni rad (po mjestu prebivališta djeteta žrtve) u cilju prikupljanja ostalih informacija o uslovima za prihvata djeteta žrtve u BiH (ekonomski i socijalni uslovi, odnosno socijalna anamneza).
- (9) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će obavijestiti Ministarstvo vanjskih poslova BiH o prikupljenim informacijama o provjeri identiteta, tj. državljanstva.
- (10) U slučaju potrebe zbrinjavanja, Ministarstvo vanjskih poslova BiH istovremeno informaciju dostavlja Ministarstvu sigurnosti BiH i Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH koje vrši provjeru uslova prihvata, tj. obezbjeđenja sigurnog povratka i zaštite djeteta žrtve koje se vraća u BiH.
- (11) Kada Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH kompletira informacije o mogućnostima prihvata, dostavit će tražene informacije Ministarstvu sigurnosti BiH i/ili DKP-u BiH i obavještenje (obrazac o identifikovanoj žrtvi trgovine ljudima) Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima sa molbom da se odredi vrijeme dobrovoljnog povratka u BiH.

- (12) Ako se utvrdi da je osoba državljanin BiH, te ukoliko posjeduje važeći pasoš BiH, DKP BiH će obavijestiti državu domaćina o navedenom, kao i da BiH prihvata svog državljanina. Po primljenoj informaciji od DKP-a BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH će u cilju obezbjeđenja prihvata djeteta žrtve obavijestiti Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH i Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima.
- (13) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će po primljenoj informaciji kontaktirati nadležni centar za socijalni rad (u cilju postavljanja privremenog staratelja), agenciju za provođenje zakona radi obezbjeđenja prijevoza, i istovremeno će uputiti obavještenje Graničnoj policiji BiH o dogovorenom graničnom prijelazu u cilju bezbjednog preuzimanja djeteta žrtve. U skladu sa obavljenom procjenom sigurnog povratka i sa donesenom odlukom o daljem postupku pomoći djetetu žrtvi, dijete žrtva će u pratnji staratelja, imenovanog od strane centra za socijalni rad, i predstavnika agencije za provođenje zakona biti praćeno do matične porodice ukoliko je siguran povratak u porodicu ili do NVO ukoliko je potrebna dalja pomoć.
- (14) Staratelj koga imenuje centar za socijalni rad i predstavnici agencije za provođenje zakona (SIPA ili nadležno entitetsko ministarstvo unutrašnjih poslova) koji su pratili dijete žrtvu dostavit će Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima kopiju izvještaja o izvršenom povratku djeteta žrtve. Istovremeno, predstavnici NVO koja vrši smještaj i dalju pomoć djetetu žrtvi uputit će obavještenje o smještaju vraćene/repatriране žrtve trgovine ljudima Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH i Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima.

B2) Procedura dobrovoljnog povratka djece žrtava državljana BiH kada povratak realizuju nadležne institucije u saradnji sa međunarodnim, vladinim ili nevladinim institucijama ili organizacijama

Kada se dijete žrtva vraća u BiH po osnovu molbe za povratak podnesene od strane međunarodne vladine ili nevladine institucije ili organizacije zemlje identifikacije/boravišta žrtve trgovine ljudima, poduzimaju se sljedeće procedure:

- (1) Po prijemu molbe međunarodne vladine ili nevladine institucije ili organizacije za realizaciju povratka djeteta žrtve, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će u saradnji sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH poduzeti aktivnosti na kontaktiranju policijske agencije nadležne za utvrđivanje identiteta (ako DKP BiH nije utvrdio identitet) i sigurnost povratka, i nadležnog centra za socijalni rad u cilju prikupljanja ostalih informacija o uslovima za prihvata djeteta žrtve u BiH (ekonomski i socijalni uslovi, odnosno socijalna anamneza).
- (2) Međunarodna vladina i/ili nevladina institucija i/ili organizacija će Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima dostaviti kopije sljedećih dokumenata:
 - a) Molbu za dobrovoljni povratak djeteta žrtve trgovine ljudima državljanina BiH i izjavu na zapisnik o dobrovoljnosti povratka koju je dao imenovani staratelj djeteta žrtve,
 - b) Rješenje o postavljanju privremenog staratelja djetetu žrtvi u zemlji identifikacije,
 - c) Informaciju da li dijete žrtva ima važeći putni dokument,
 - d) Ukoliko dijete žrtva ima važeći dokument, dostavlja se kopija tog dokumenta.

PROCEDURE POVRATKA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE U BOSNU I HERCEGOVINU
PROCEDURA DOBROVOLJNOG POVRATKA DJECE ŽRTAVA DRŽAVLJANA BiH

- (3) Ukoliko dijete žrtva ne posjeduje važeće dokumente, iste će DKP izdati po hitnom postupku. Ukoliko dijete žrtva za koje se traži provođenje mjera repatrijacije iz inostranstva u BiH uopće ne posjeduje putni dokument, DKP će provesti proceduru utvrđivanja identiteta i državljanstva, izdati putni dokument radi organizovanja povratka te o tome obavijestiti međunarodnu vladinu ili nevladinu instituciju ili organizaciju.
- (4) U skladu sa svojim kapacitetima, međunarodna vladina ili nevladinu institucija ili organizacija je dužna izvršiti procjenu zdravstvenog stanja i sposobnosti za povratak djeteta (potencijalne) žrtve, te istu uz dokumente navedene pod (2) dostaviti Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima.
- (5) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će uputiti obavještenje o najavi povratka Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, te istovremeno zahtjev za provjeru identiteta nadležnim ministarstvima unutrašnjih poslova i zahtjev nadležnom centru za socijalni rad (po mjestu prebivališta djeteta žrtve) radi postavljanja staratelja ili utvrđivanja postojanja srodničke porodice i drugih informacija o ostalim (ekonomskim i socijalnim) uslovima za prihvata djeteta žrtve u BiH.
- (6) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će obavijestiti međunarodnu vladinu ili nevladinu instituciju ili organizaciju o prikupljenim informacijama o provjeri identiteta, tj. državljanstva, u cilju dalje organizacije povratka djeteta žrtve.
- (7) Plan puta dobrovoljnog povratka djeteta žrtve sačinjava međunarodna vladina ili nevladinu institucija ili organizacija u saradnji sa Odsjekom za borbu protiv trgovine ljudima, a informaciju o planu puta dostavlja Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima tri radna dana prije planiranog povratka. Informacija o dobrovoljnom povratku djeteta žrtve trgovine ljudima državljanina BiH sadrži:
 - a) Lične podatke, vrstu i broj putne isprave djeteta žrtve koji se dobrovoljno vraća,
 - b) Međunarodni granični prijelaz preko kojeg dijete žrtva dolazi u BiH,
 - c) Lične podatke drugih osoba koji su u pratnji djeteta žrtve (imenovani staratelj itd.), kao i nazive organizacija koje predstavljaju,
 - d) Podatke o prijevoznom sredstvu kojim se dijete žrtva prevozi do međunarodnog graničnog prijelaza, odnosno kojim dolazi u BiH (vrsta, tip, marka, registarski broj i lične podatke o vozaču),
 - e) Podatke o avioprijevozniku, liniju i broj leta ukoliko se povratak djeteta žrtve obavlja zračnim saobraćajem,
 - f) Ukoliko je potrebno, zahtjev da se obezbijedi pristup zabranjenom dijelu aerodroma – tranzitnoj zoni, kao i lične podatke za osoblje pratnje kojem je potrebno obezbijediti navedeni pristup.
- (8) Po prijemu informacije o planu dobrovoljnog povratka, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima vrši najavu povratka djeteta žrtve Graničnoj policiji BiH, te istovremeno obavještava nadležni centar za socijalni rad o mjestu prihvata djeteta žrtve.
- (9) Dobrovoljni povratak djeteta žrtve realizovat će međunarodna vladina ili nevladinu institucija ili organizacija prema utvrđenom planu puta.
- (10) Staratelj kojeg imenuje nadležni centar za socijalni rad će po obavljenom prihvatu i smještaju djeteta žrtve, a u skladu sa dostavljenom informacijom o sigurnom povratku žrtve trgovine ljudima, dostaviti Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima

informaciju o obavljenom povratku i smještaju djeteta žrtve (bilo da se radi o povratku u matičnu porodicu ili o smještaju u nadležnu NVO).

- (11) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će kopiju izvještaja o izvršenom dobrovoljnom povratku žrtve trgovine proslijediti Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH.

C) POVRATAK ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE PO OSNOVU STANDARDNIH OPERATIVNIH PROCEDURA TRANSNACIONALNOG REFERALNOG MEHANIZMA (TRM), ČIJE SU ČLANICE: ALBANIJA, BUGARSKA, HRVATSKA, UNMIK KOSOVO, MAKEDONIJA, MOLDAVIJA, CRNA GORA, RUMUNIJA, SRBIJA I BiH, ZA PUNOLJETNE I MALOLJETNE OSOBE.

- (1) Ukoliko se povratak žrtve trgovine ljudima obavlja po standardnim operativnim procedurama TRM-a, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će po primljenom zahtjevu za povratak žrtve trgovine ljudima obavijestiti Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, policijsku agenciju nadležnu za utvrđivanje identiteta (ako DKP BiH nije utvrdio identitet) i sigurnost povratka, i nadležni centar za socijalni rad radi postavljanja staratelja ili utvrđivanja postojanja srodničke porodice i drugih informacija o ostalim (ekonomskim i socijalnim) uslovima za prihvatanje djeteta žrtve u BiH.
- (2) Na osnovu prikupljene informacije, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima dostavlja informaciju Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH u cilju obezbjeđenja dalje reintegracije i resocijalizacije žrtve državljanina BiH.
- (3) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će sačiniti plan putovanja u saradnji sa nadležnim centrom za socijalni rad. Plan povratka djeteta žrtve će sadržavati:
 - a) Lične podatke, vrstu i broj putne isprave djeteta žrtve,
 - b) Lične podatke stranca staratelja djeteta žrtve koji ide u pratnji djeteta,
 - c) Međunarodni granični prijelaz preko kojeg stranac ulazi u BiH kao i vrijeme ulaska u BiH,
 - d) Približno vrijeme i međunarodni granični prijelaz države kroz koju dijete žrtva prolazi, a ukoliko nije državljanin te države,
 - e) Lične podatke drugih osoba koje idu u pratnji djeteta žrtve, kao i nazive organizacija koje predstavljaju (osoblje pratnje, zdravstveno osoblje, osoblje NVO i druge osobe ukoliko su potrebne),
 - f) Lične podatke staratelja djeteta žrtve koji će prihvatiti dijete i naziv organa ukoliko se dijete žrtva vraća organu nadležnom za zaštitu djece ili naznaku da se radi o roditelju ili drugom zakonskom staratelju djeteta,
 - g) Prijevoznom sredstvu kojim se dijete žrtva prevozi do međunarodnog graničnog prijelaza, odnosno kojim ulazi u BiH (vrsta, tip, marka, registarski broj, osoblje vozila kojim se prijevoz vrši),
 - h) Bitne činjenice iz medicinske dokumentacije, sa osvrtom na psiho-fizičke karakteristike koje mogu biti značajne za pratnju, i) Procjenu rizika povratka djeteta žrtve, j) Druge podatke koje Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima i/ili staratelj djeteta budu cijenili potrebnim.

- (4) Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će po primljenoj informaciji kontaktirati nadležni centar za socijalni rad (u cilju imenovanja privremenog staratelja), agenciju za provođenje zakona radi obezbjeđenja prijevoza, i istovremeno će uputiti obavještenje Graničnoj policiji BiH o dogovorenom graničnom prijelazu u cilju bezbjednog preuzimanja žrtve trgovine ljudima. U skladu sa obavljenom procjenom sigurnog povratka i sa donesenom odlukom o daljem postupku pomoći djetetu žrtvi, dijete će u pratnji staratelja, koga imenuje centar za socijalni rad, i predstavnika agencije za provođenje zakona biti praćeno do matične porodice ukoliko je siguran povratak u porodicu ili do NVO ukoliko je potrebna dalja pomoć.
- (5) Po izvršenom dobrovoljnom povratku djeteta žrtve, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će sastaviti izvještaj o povratku djeteta žrtve koji će sadržavati podatke o: djetetu žrtvi trgovine koje se dobrovoljno vraća, ličnim podacima staratelja u pratnji, graničnom prijelazu i datumu i vremenu ulaska u BiH, načinu povratka, prijevoznom sredstvu, drugom osoblju u pratnji, nazivu organa kome je dijete predato ako se radi o prihvatu od strane organa nadležnog za zaštitu djece, kao i druge podatke koje Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima smatra bitnim za dobrovoljni povratak djeteta žrtve, i dostavlja izvještaj Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH.

C1) Povratak žrtava trgovine ljudima sa priznatim izbjegličkim statusom u Bosni i Hercegovini

- (1) Povratak punoljetnih ili maloljetnih žrtava trgovine ljudima stranih državljana sa priznatim izbjegličkim statusom u BiH izvršit će se po istovjetnim procedurama koje se primjenjuju za državljane BiH. Odnosno, po primljenom zahtjevu za realizaciju povratka žrtve trgovine ljudima koja ima priznat, tj. važeći izbjeglički status u BiH, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će poduzeti aktivnosti na kontaktiranju policijske službe nadležne za utvrđivanje identiteta (ako DKP BiH nije utvrdio identitet) i sigurnost povratka. U slučaju da je žrtva trgovine ljudima maloljetna, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će kontaktirati nadležni centar za socijalni rad u cilju provjere ekonomsko-socijalnih prilika, odnosno pripreme socijalne anamneze i eventualnog donošenja rješenja o imenovanju staratelja. Po obavljenim provjerama, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će obavijestiti Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH te pristupiti realizaciji povratka (kontaktiranje Granične policije, agencije za provođenje zakona, centra za socijalni rad i sl).
- (2) S obzirom da Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH koordinira aktivnosti vezane za pomoć (rehabilitacija i resocijalizacija žrtava trgovine ljudima državljana BiH), prihvata žrtve trgovine ljudima stranog državljanima sa priznatim izbjegličkim statusom u BiH će se realizovati u zavisnosti od izvršenih procjena i socijalnoj anamnezi te će se žrtva trgovine ljudima vratiti u matičnu porodicu. Ukoliko se radi o žrtvi trgovine ljudima kojoj je potreban sigurniji smještaj, ona se može uz dobrovoljan pristanak na određeno vrijeme zbrinuti u sigurnu kuću.

rTTTj

**PROCEDURA
DOBROVOLJNOG POVRATKA
STRANACA ŽRTAVA
TRGOVINE LJUDIMA
- POVRATAK PUNOLJETNE OSOBE -**

PROCEDURE DOBROVOLJNOG POVRATKA STRANACA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA

Ovim procedurama namjerava se unaprijediti sistem razmjene informacija i definisati povratak stranaca žrtava trgovine ljudima u zemlju uobičajenog boravka.

U svrhu izrade Procedura konsultovani su sljedeći pravni izvori:

- Međunarodne smjernice, konvencije i protokole koji regulišu pitanje zaštite žrtava trgovine ljudima
- Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu
- Pravilnik o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima
- Transnacionalni mehanizam (TRM) sa zemljama koje su uključene u ovaj program
- Sporazumi o readmisiji koje je Bosna i Hercegovina zaključila sa zemljama Evropske unije i drugim zemljama

Organi u postupanju su dužni da sa strancima za koje postoje osnovi sumnje da se radi o žrtvama trgovine ljudima postupaju kao sa žrtvama trgovine ljudima sve dok postoje navedeni osnovi sumnje.

U cilju osiguranja zaštite privatnosti i identiteta žrtava trgovine, u svim postupcima obavezna je primjena pravila povjerljivosti.

Prema žrtvama trgovine ne smije se ispoljavati diskriminacija po bilo kojim osnovama, uključujući spol, rasu, boju kože, jezik, vjeroispovijest, politička i druga stajališta, nacionalno i socijalno porijeklo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovinski status, dob, psihičku ili fizičku invalidnost, status koji se stječe rođenjem ili neki drugi status.

Realizacija postupka dobrovoljnog povratka stranca žrtve trgovine ljudima bit će prioritarna.

Dobrovoljni povratak stranca žrtve trgovine ljudima realizuje se u zemlju uobičajenog boravka.

Pod pojmom “zemlja uobičajenog boravka“ smatra se država porijekla ili stalnog boravka, odnosno prebivališta stranca.

Procedure dobrovoljnog povratka stranaca žrtava trgovine ljudima u tri odjeljka detaljno definišu nadležne organe i aktivnosti koje se poduzimaju.

A) Procedura dobrovoljnog povratka stranaca žrtava trgovine ljudima – povratak punoljetne osobe

A1) Procedura dobrovoljnog povratka stranaca žrtava trgovine ljudima kad povratak samostalno realizuju institucije BiH

A2) Procedura dobrovoljnog povratka stranaca žrtava trgovine ljudima kad povratak realizuju institucije BiH u saradnji sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM)

B) Procedura dobrovoljnog povratka stranaca žrtava trgovine ljudima – povratak djece

B1) Procedura dobrovoljnog povratka djece stranaca žrtava trgovine ljudima kad povratak samostalno realizuju institucije BiH

B2) Procedura dobrovoljnog povratka djece stranaca žrtava trgovine ljudima kad povratak realizuju institucije BiH u saradnji sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM);

C) Povratak stranaca žrtava trgovine ljudima po osnovu standardnih operativnih procedura Transnacionalnog referalnog mehanizma (u daljem tekstu: TRM), čije su članice: Albanija, Bugarska, Hrvatska, UNMIK Kosovo, Makedonija, Moldavija, Crna Gora, Rumunija, Srbija i BiH

A)PROCEDURA DOBROVOLJNOG POVRATKA STRANACA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA – POVRATAK PUNOLJETNE OSOBE

A1) Procedura dobrovoljnog povratka stranaca žrtava trgovine ljudima kad povratak samostalno realizuju institucije BiH

U cilju osiguranja zaštite privatnosti i identiteta stranca žrtve trgovine ljudima (u daljem tekstu: stranca žrtve), u svim postupcima obavezna je primjena pravila povjerljivosti.

Lični podaci koji se prikupe prilikom prihvata, zaštite i dobrovoljnog povratka stranca žrtve ne mogu o se tkriti trećoj strani bez prethodne pismene saglasnosti stranca žrtve o čijim se ličnim podacima radi.

Procedura dobrovoljnog povratka stranca žrtve pokreće se:

- (1) Podnošenjem pismenog zahtjeva za dobrovoljnim povratkom stranca žrtve u zemlju uobičajenog boravka i uzimanjem izjave na zapisnik o dobrovoljnosti povratka koju stranc žrtva daje ovlaštenom službeniku Terenskog centra Službe za poslove sa strancima (u daljem tekstu: TC Službe).
- (2) Zahtjev za dobrovoljni povratak stranca žrtve podnosi stranc žrtva lično ili putem punomoćnika TC-u Službe koji je nadležan za lokaciju gdje se nalazi nevladina organizacija (u daljem tekstu: NVO) u koju je smješten stranc žrtva.
- (3) Ovlašteno službeno lice TC-a Službe koje je primilo zahtjev za dobrovoljni povratak stranca žrtve uzima izjavu stranca žrtve na zapisnik o dobrovoljnosti povratka u prostorijama NVO u koju je smješten stranc žrtva. Izjava o dobrovoljnosti povratka sadrži i saglasnost stranca žrtve da se lični podaci stranca žrtve mogu proslijediti nadležnim organima koji su uključeni u postupak dobrovoljnog povratka, kako u BiH tako i u zemlju uobičajenog boravka ili zemlju kroz koju prolazi. Izjava na zapisnik također treba da sadrži i navode stranca žrtve da li u zemlji uobičajenog boravka postoje sigurnosni rizici koji ugrožavaju povratak i koji su to rizici, kao i navode o mjestu, adresi i osobi u zemlji uobičajenog boravka.

- (4) Po prijemu zahtjeva za dobrovoljni povratak i uzimanja izjave na zapisnik o dobrovoljnosti povratka, TC Službe je dužan o istom obavijestiti Sektor za imigraciju Ministarstva sigurnosti BiH (u daljem tekstu: Sektor za imigraciju) i NVO u koju je smješten stranac žrtva u roku od 24 sata od uzimanja izjave na zapisnik o dobrovoljnosti povratka.
- (5) Po prijemu zahtjeva za dobrovoljni povratak i uzimanja izjave na zapisnik o dobrovoljnosti povratka, ukoliko je stranac žrtva saradivao sa organima za provođenje zakona u otkrivanju počinioca krivičnog djela, TC Službe obavještava nadležno tužilaštvo o podnošenju zahtjeva za dobrovoljnim povratkom i uzetoj izjavi na zapisnik o dobrovoljnosti povratka i traži izjašnjenje tužilaštva da navedeni stranac žrtva nije potreban u postupku pred navedenim organom.
- (6) TC Službe kompletira predmet za dobrovoljni povratak stranca žrtve iz BiH u zemlju uobičajenog boravka i dostavlja ga u sjedište Službe za poslove sa strancima (u daljem tekstu: Služba)
- (7) U predmetu za dobrovoljni povratak, TC Službe dostavlja Službi u sjedištu kopije sljedećih dokumenata:
 - a) Zahtjev za dobrovoljni povratak stranca žrtve i izjavu na zapisnik o dobrovoljnosti povratka koju je dao stranac žrtva.
 - b) Informaciju da li stranac žrtva ima važeći putni dokument.
 - c) Ukoliko stranac žrtva ima važeći dokument, dostavlja se kopija tog dokumenta.
 - d) Ukoliko je stranac žrtva imao odobren privremeni boravak iz humanitarnih razloga zbog saradnje sa nadležnim organima u otkrivanju počinioca krivičnog djela, dostavlja se izjašnjenje nadležnog tužilaštva da stranac žrtva nije više potreban kao svjedok u postupku koji se vodi.
 - e) Ukoliko je stranac žrtva imao odobren privremeni boravak iz humanitarnih razloga zbog preporuka zdravstvene ustanove, dostavlja se izjašnjenje zdravstvene ustanove. da je stranac žrtva zdravstveno sposoban za realizaciju dobrovoljnog povratka.
 - f) Provjere u bazi podataka Generalnog sekretarijata INTERPOL-a za tražena lica i bazi ROS za stranca žrtvu koji je dao izjavu o dobrovoljnom povratku.
- (8) Služba i drugi organi koji su uključeni u postupak repatrijacije stranca žrtve dužni su da u postupku repatrijacije štite status stranca žrtve, odnosno status da je stranac žrtva trgovine ljudima ne otkriva se u postupku repatrijacije u korespondenciji sa organima zemlje uobičajenog boravka stranca žrtve. Status da je stranac žrtva trgovine ljudima se u postupku repatrijacije može dostaviti nadležnim organima zemlje uobičajenog boravka stranca žrtve samo uz pismenu saglasnost stranca žrtve.
- (9) Služba je dužna obezbijediti siguran i dostojanstven povratak stranca žrtve u zemlju uobičajenog boravka.
- (10) Ako stranac žrtva ne posjeduje validan putni dokument, Služba će, u slučajevima propisanim Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu, izvršiti izdavanje putnog lista za strance radi postupka dobrovoljnog povratka stranca žrtve u zemlju uobičajenog boravka.

- (11) Ako stranac žrtva ne posjeduje validan putni dokument, a Služba u skladu sa Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu ne može izdati putni list za strance, Služba pokreće postupak za izdavanje putnog dokumenta od strane ambasade države uobičajenog boravka stranca žrtve.
- (12) Postupak za izdavanje putnog dokumenta od strane ambasade države uobičajenog boravka stranca žrtve podrazumijeva dostavljanje potrebnih dokumenata za postupak utvrđivanja identiteta i statusa državljanstva ili dokaze da stranac žrtva ima odobren stalni boravak ili ima prebivalište u zemlji uobičajenog boravka.
- (13) U svrhu utvrđivanja identiteta i statusa državljanstva, Služba će stranca žrtvu fotografisati, uzeti otiske prstiju u skladu sa "Evropskim obrascem za uzimanje otisaka prstiju" i prikupiti druge raspoložive dokumente koji potvrđuju identitet stranca žrtve.
- (14) U postupku utvrđivanja identiteta, statusa državljanstva i pribavljanja putnog dokumenta, Služba će:
 - a) Koristiti odredbe sporazuma o readmisiji
 - b) Pokrenuti postupak za izdavanje putnog dokumenta u ambasadi zemlje uobičajenog boravka stranca žrtve ukoliko se ambasada nalazi u BiH i
 - c) Pokrenuti postupak za izdavanje putnog dokumenta posredstvom Ministarstva vanjskih poslova BiH – Sektora za međunarodnopravne i konzularne poslove (u daljem tekstu: MVP BiH) od zemlje uobičajenog boravka stranca žrtve ukoliko se ambasada ne nalazi u BiH
- (15) Po primljenom zahtjevu za pokretanje postupka izdavanja putnog lista, MVP BiH će se obratiti nadležnom diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH koje se nalazi u zemlji gdje je ambasada koja pokriva zemlju uobičajenog boravka stranca žrtve u svrhu utvrđivanja identiteta i statusa lica koje se vraća, a u cilju pribavljanja putnog dokumenta. Po prijemu putnog dokumenta, isti se dostavlja Službi.
- (16) Po izdavanju ili prijemu putnog dokumenta, Služba će pristupiti izradi operativnog plana za dobrovoljni povratak stranca žrtve, uz prethodno pribavljanje procjene zdravstvenog stanja i sposobnosti za povratak stranca žrtve.
- (17) NVO je dužna, na zahtjev Službe i u skladu sa svojim kapacitetima, izvršiti procjenu zdravstvenog stanja i sposobnosti za povratak stranca (potencijalne) žrtve, koju dostavlja Službi.
- (18) Operativni plan dobrovoljnog povratka se pravi u dva primjerka, pri čemu se jedan primjerak sa pratećom dokumentacijom predaje službenicima pratnje uz obavezu da ga po izvršenju vrate zajedno sa izvještajem o realizaciji dobrovoljnog povratka i odlože u spis predmeta stranca, a drugi primjerak za Službu gdje će se označavati stepenom tajnosti „INTERNO“ i kao takav će se čuvati u skladu sa internim aktima o zaštiti tajnih podataka, a sadrži:
 - a) Lične podatke, vrstu i broj putne isprave stranca žrtve
 - b) Naziv međunarodnog graničnog prijelaza preko kojeg stranac žrtva napušta BiH, kao i vrijeme izlaska iz BiH

- c) Naziv države u koju se stranac žrtva vraća
 - d) Plan kretanja kojim se stranac žrtva prati do graničnog prijelaza
 - e) Približno vrijeme i međunarodni granični prijelaz države kroz koju stranac žrtva prolazi ukoliko nije državljanin te države
 - f) Lične podatke drugih osoba koje su u pratnji stranca žrtve, kao i nazive organizacija koje predstavljaju (osoblje pratnje, zdravstveno osoblje, osoblje NVO i druge osobe ukoliko su potrebne)
 - g) Podatke o prijevoznom sredstvu kojim se stranac žrtva prevozi do međunarodnog graničnog prijelaza, odnosno kojim napušta teritoriju BiH (vrsta, tip, marka, registarski broj, osoblje vozila kojim se prijevoz vrši)
 - h) Podatke o avioprijevozniku, liniju i broju leta, te tačnom vremenu dolaska službenika u pratnji na međunarodni granični prijelaz koje mora biti ne manje od dva sata prije polijetanja aviona radi čekiranja karti, potvrđivanja rezervacije za zadnja sjedišta aviona i dogovora o ulasku i izlasku odvojeno od ostalih putnika
 - i) Bitne činjenice iz medicinske dokumentacije, sa osvrtom na psiho-fizičke karakteristike koje mogu biti sa sigurnosnog aspekta značajne za pratnju
 - j) Procjenu rizika povratka stranca žrtve
 - k) Druge podatke koje Služba bude cijnila potrebnim
- (19) Po donošenju operativnog plana dobrovoljnog povratka, najavu povratka stranca žrtve Graničnoj policiji BiH izvršit će Služba.
- (20) Dobrovoljni povratak stranca žrtve realizovat će Služba prema utvrđenom operativnom planu dobrovoljnog povratka.
- (21) Informaciju o izvršenom dobrovoljnom povratku stranca žrtve koja će sadržavati podatke o: strancu žrtvi koji se dobrovoljno vraća, graničnom prijelazu, datumu i vremenu izlaska iz BiH, načinu povratka, prijevoznom sredstvu, osoblju u pratnji, graničnom prijelazu, datumu i vremenu ulaska u zemlju uobičajenog boravka, raspoložive podatke o prijehu u zemlji uobičajenog boravka, kao i druge podatke koje Služba smatra bitnim za dobrovoljni povratak, zajedno sa kopijom Izvještaja o realizaciji dobrovoljnog povratka Služba će dostaviti Sektoru za imigraciju i Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima u Ministarstvu sigurnosti BiH u roku od 24 sata od realizacije dobrovoljnog povratka stranca žrtve.

A2) Procedura dobrovoljnog povratka stranaca žrtava trgovine ljudima kad povratak realizuju institucije BiH u saradnji sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM)

Članom 18. stav (2) Pravilnika o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima propisana je mogućnost da se postupak repatrijacije, odnosno dobrovoljnog povratka stranaca žrtava trgovine ljudima može realizovati uz pomoć i saradnju sa Međunarodnom organizacijom za migracije (u daljem tekstu: IOM), što je regulisano Protokolom o saradnji između Ministarstva sigurnosti BiH i IOM-a.

U cilju osiguranja zaštite privatnosti i identiteta stranca žrtve trgovine ljudima (u daljem tekstu: stranac žrtva), u svim postupcima obavezna je primjena pravila povjerljivosti.

Lični podaci koji se prikupе prilikom prihvata, zaštite i dobrovoljnog povratka stranca žrtve, odnosno implementacije Protokola o saradnji između Ministarstva sigurnosti BiH i IOM-a, ne mogu se otkriti trećoj strani bez prethodne pismene saglasnosti stranca žrtve o čijim se ličnim podacima radi.

Procedura dobrovoljnog povratka stranca žrtve posredstvom IOM-a pokreće se:

- (1) Podnošenjem pismenog zahtjeva za dobrovoljnim povratkom stranca žrtve/potencijalne žrtve u zemlju uobičajenog boravka i uzimanjem izjave na zapisnik o dobrovoljnosti povratka koju daje stranac žrtva ovlaštenom službeniku Terenskog centra Službe za poslove sa strancima (daljem tekstu: TC Službe).
- (2) Zahtjev za dobrovoljni povratak stranca žrtve podnosi stranac lično ili putem punomoćnika koji zastupa stranca žrtvu TC-u Službe koji je nadležan za lokaciju gdje se nalazi NVO u koju je smješten stranac žrtva trgovine ljudima.
- (3) Ovlašteno službeno lice TC-a Službe koje je primilo zahtjev za dobrovoljni povratak stranca žrtve uzima izjavu stranca žrtve na zapisnik o dobrovoljnosti povratka u prostorijama NVO u koju je smješten stranac žrtva. Izjava o dobrovoljnosti povratka sadrži i saglasnost stranca žrtve da se lični podaci stranca žrtve mogu proslijediti nadležnim organima koji su uključeni u postupak dobrovoljnog povratka, kako u BiH tako i u zemlju uobičajenog boravka ili zemlju kroz koju prolazi. Izjava na zapisnik također treba da sadrži i navode stranca žrtve da li u zemlji uobičajenog boravka postoji sigurnosni rizici koji ugrožavaju povratak i koji su to rizici, kao i navode o mjestu, adresi i osobi u zemlji uobičajenog boravka.
- (4) Po prijemu zahtjeva za dobrovoljni povratak i uzimanja izjave na zapisnik o dobrovoljnosti povratka, TC Službe je dužan o istom obavijestiti Sektor za imigraciju Ministarstva sigurnosti BiH (u daljem tekstu: Sektor za imigraciju) i NVO u koju je smješten stranac žrtva roku od 24 sata od uzimanja izjave na zapisnik o dobrovoljnosti povratka.
- (5) Po prijemu zahtjeva za dobrovoljni povratak i uzimanja izjave na zapisnik o dobrovoljnosti povratka, ukoliko je stranac žrtva saradivao sa organima za provođenje zakona u otkrivanju počinioca krivičnog djela, TC Službe obavještava nadležno tužilaštvo o podnošenju zahtjeva za dobrovoljnim povratkom i uzetoj izjavi na zapisnik o dobrovoljnosti povratka i traži izjašnjenje tužilaštva da navedeni stranac žrtva trgovine ljudima nije potreban u postupku pred navedenim organom.
- (6) TC Službe, uz prethodnu konsultaciju sa Sektorom za imigraciju o mogućnosti povratka uz pomoć IOM-a, kompletira predmet za dobrovoljni povratak stranca žrtve iz BiH u zemlju uobičajenog boravka i isti dostavlja Sektoru za imigraciju.
- (7) U predmetu za dobrovoljni povratak, TC Službe dostavlja Sektoru za imigraciju kopije sljedećih dokumenata:
 - a) Zahtjev za dobrovoljni povratak stranca žrtve i izjavu na zapisnik o dobrovoljnosti povratka koju je dao stranac žrtva.
 - b) Informaciju da li stranac žrtva ima važeći putni dokument.

- c) Ukoliko stranac žrtva trgovine ljudima ima važeći dokument, dostavlja se kopija tog dokumenta.
 - d) Ukoliko je stranac žrtva imao odobren privremeni boravak iz humanitarnih razloga zbog saradnje sa nadležnim organima u otkrivanju počinioca krivičnog djela, dostavlja se izjašnjenje nadležnog tužilaštva da žrtva nije više potrebna kao svjedok u postupku koji se vodi.
 - e) Ukoliko je stranac žrtva imao odobren privremeni boravak iz humanitarnih razloga zbog preporuka zdravstvene ustanove, dostavlja se izjašnjenje zdravstvene ustanove. da je stranac žrtva zdravstveno sposoban za realizaciju dobrovoljnog povratka.
 - f) Provjere u bazi podataka Generalnog sekretarijata INTERPOL-a za tražena lica i bazi ROS za stranca žrtvu koji je dao izjavu o dobrovoljnom povratku.
- (8) Po prijemu predmeta za dobrovoljni povratak stranca žrtve, Sektor za imigraciju vrši analizu dostavljenih dokumenata u predmetu i ukoliko stranac žrtva trgovine ljudima ispunjava zakonom propisane uslove za dobrovoljni povratak, šalje zahtjev za dobrovoljni povratak stranca žrtve IOM-u sa kopijom predmeta za dobrovoljni povratak koji je dostavio TC Službe, čime počinje proces dobrovoljnog povratka u skladu sa najboljim praksama IOM-ovih "Standardnih operativnih procedura o sigurnosti i suzbijanju trgovine ljudima".
- (9) Sektor za imigraciju obavještava Sektor za readmisiju, prihvata i smještaj u okviru Službe za poslove sa strancima (u daljem tekstu: Služba) da je poslat zahtjev za dobrovoljni povratak stranca žrtve IOM-u i pokrenut proces dobrovoljnog povratka u skladu sa najboljim praksama IOM-ovih "Standardnih operativnih procedura o sigurnosti i suzbijanju trgovine ljudima", uz preporuku da Služba, u slučaju potrebe, a na zahtjev IOM-a pruži podršku IOM-u pri prikupljanju putne dokumentacije neophodne za realizaciju dobrovoljnog povratka, osigura pratnju u civilnoj odjeći kao i druge vidove pomoći po potrebi. Istu obavijest Sektor za imigraciju dostavlja i IOM-u.
- (10) Sektor za imigraciju obavještava NVO u koju je smješten stranac žrtva da je poslat zahtjev za dobrovoljni povratak stranca žrtve IOM-u i pokrenut proces dobrovoljnog povratka u skladu sa najboljim praksama IOM-ovih "Standardnih operativnih procedura o sigurnosti i suzbijanju trgovine ljudima" uz zahtjev da NVO u koju je smješten stranac žrtva omogući pristup predstavnicima IOM-a strancu žrtvi za koju je pokrenut proces dobrovoljnog povratka kako bi predstavnici IOM-a izvršili savjetovanje i intervju stranca žrtve.
- (11) Organi koji su uključeni u postupak repatrijacije stranca žrtve su dužni da u postupku repatrijacije štite status stranca žrtve, odnosno status da je stranac žrtva trgovine ljudima ne otkriva se u postupku repatrijacije u korespondenciji sa organima zemlje uobičajenog boravka stranca žrtve. Status da je stranac žrtva trgovine ljudima se u postupku repatrijacije može dostaviti nadležnim organima zemlje uobičajenog boravka stranca žrtve samo uz pismenu saglasnost stranca žrtve.
- (12) Ako stranac žrtva ne posjeduje validan putni dokument, Služba će, u slučajevima propisanim Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu, izvršiti izdavanje putnog lista za strance radi postupka dobrovoljnog povratka stranca žrtve u zemlju uobičajenog

boravka.

- (13) Ako stranac žrtva ne posjeduje validan putni dokument, a Služba u skladu sa Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu ne može izdati putni list za strance, po zahtjevu IOM-a Služba pokreće postupak za izdavanje putnog dokumenta od strane ambasade države uobičajenog boravka stranca žrtve.
- (14) Postupak za izdavanje putnog dokumenta od strane ambasade države uobičajenog boravka stranca žrtve podrazumijeva dostavljanje potrebnih dokumenata za postupak utvrđivanja identiteta i statusa državljanstva ili dokaze da stranac žrtva ima odobren stalni boravak ili ima prebivalište u zemlji uobičajenog boravka.
- (15) U svrhu utvrđivanja identiteta i statusa državljanstva, Služba će stranca žrtvu fotografisati, uzeti otiske prstiju u skladu sa "Evropskim obrascem za uzimanje otisaka prstiju" i prikupiti druge raspoložive dokumente koji potvrđuju identitet stranca žrtve.
- (16) U postupku utvrđivanja identiteta, statusa državljanstva i pribavljanja putnog dokumenta, Služba će:
 - a) Koristi odredbe sporazuma o readmisiji
 - b) Pokrenuti postupak za izdavanje putnog dokumenta u ambasadi zemlje uobičajenog boravka stranca žrtve ukoliko se ambasada nalazi u BiH i
 - c) Pokrenuti postupak za izdavanje putnog dokumenta posredstvom Ministarstva vanjskih poslova BiH – Sektora za međunarodnopravne i konzularne poslove (u daljem tekstu: MVP BiH) od zemlje uobičajenog boravka stranca žrtve ukoliko se ambasada ne nalazi u BiH
- (17) Po primljenom zahtjevu za pokretanje postupka izdavanja putnog lista, MVP BiH će se obratiti nadležnom diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH koje se nalazi u zemlji gdje je ambasada koja pokriva zemlju uobičajenog boravka stranca žrtve u svrhu utvrđivanja identiteta i statusa lica koje se vraća, a u cilju pribavljanja putnog dokumenta. Po prijemu putnog dokumenta, isti se dostavlja Službi.
- (18) Po izdavanju ili prijemu putnog dokumenta, ukoliko je isti tražen uz pomoć Službe, Služba putni dokument prosljeđuje IOM-u.
- (19) NVO je dužna, na zahtjev IOM-a i u skladu sa svojim kapacitetima, izvršiti procjenu zdravstvenog stanja i sposobnosti za povratak stranca (potencijalne) žrtve, koju dostavlja IOM-u.
- (20) Plan puta za dobrovoljni povratak stranca žrtve sačinjava IOM, a informaciju o planu dobrovoljnog povratka dostavlja Sektoru za imigraciju tri radna dana prije planiranog povratka. Informacija o dobrovoljnom povratku stranca žrtve sadrži:
 - a) Lične podatke, vrstu i broj putne isprave stranca žrtve
 - b) Naziv međunarodnog graničnog prijelaza preko kojeg stranac napušta BiH, kao i vrijeme izlaska iz BiH
 - c) Naziv države i graničnog prijelaza države u koju se stranac žrtva vraća
 - d) Lične podatke drugih osoba koje su u pratnji stranca žrtve, kao i nazive organizacija koje predstavljaju
 - e) Podatke o prijevoznom sredstvu kojim se stranac žrtva prevozi do

- međunarodnog graničnog prijelaza, odnosno kojim napušta BiH
(vrsta, tip, marka, registarski broj i lične podatke o vozaču)
- f) Podatke o avioprijevozniku, liniji i broju leta ukoliko se povratak stranca žrtve obavlja zračnim saobraćajem
 - g) Ukoliko je potrebno, zahtjev da se obezbijedi pristup zabranjenom dijelu aerodroma – tranzitnoj zoni, kao i lične podatke za osoblje pratnje kojem je potrebno obezbijediti navedeni pristup
- (21) Po prijemu informacije o planu dobrovoljnog povratka, Sektor za imigraciju vrši najavu povratka stranca žrtve Graničnoj policiji BiH.
- (22) Dobrovoljni povratak stranca žrtve realizovat će IOM prema utvrđenom planu puta za dobrovoljni povratak.
- (23) Po izvršenom dobrovoljnom povratku stranca žrtve, IOM će sastaviti izvještaj o povratku, koji će sadržavati podatke o: strancu žrtvi koji se dobrovoljno vraća, graničnom prijelazu, datumu i vremenu izlaska iz BiH, načinu povratka, prijevoznom sredstvu, osoblju u pratnji, graničnom prijelazu, datumu i vremenu ulaska u zemlju uobičajenog boravka, raspoložive podatke o prihvatu u zemlji uobičajenog boravka, kao i druge podatke koje IOM smatra bitnim za dobrovoljni povratak stranca žrtve, i isti dostavlja Sektoru za imigraciju u roku od 24 sata od realizacije dobrovoljnog povratka stranca žrtve.
- (24) Sektor za imigraciju će kopiju izvještaja o izvršenom dobrovoljnom povratku stranca žrtve proslijediti u Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima u okviru Ministarstva sigurnosti BiH.

PROCEDURA
DOBROVOLJNOG POVRATKA
STRANACA ŽRTAVA
TRGOVINE LJUDIMA
- POVRATAK DJECE -

B)PROCEDURA DOBROVOLJNOG POVRATKA STRANACA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA – POVRATAK DJECE

Dijete znači osobu ispod osamnaest godina starosti.

Ako se ne može sigurno odrediti dob žrtve trgovine ljudima, a postoje razlozi koji navode da je žrtva trgovine dijete, sa takvom osobom postupa se sa pretpostavkom da je žrtva dijete.

Postupci u kojima se razmatraju prava i interesi djece smatraju se hitnim.

Dijete koje nije državljanin Bosne i Hercegovine uživa ista prava na brigu i zaštitu kao i djeca koja su državljani Bosne i Hercegovine.

U toku provođenja postupka smještaja djeteta u sklonište, nadležni TC Službe obavještava organ uprave nadležan za poslove socijalne zaštite u mjestu gdje se sklonište nalazi o potrebi imenovanja privremenog staratelja koji je u obavezi da zastupa interese djeteta u postupku do nalaženja trajnog rješenja.

Nadležni organi su dužni informisati imenovanog staratelja o svim pitanjima od interesa za dijete žrtvu, koji će biti pozvan da zastupa interes djeteta u svim fazama postupka.

Sve aktivnosti nadležnih organa moraju biti poduzete u najboljem interesu djeteta, što podrazumijeva da svaka aktivnost mora biti poduzeta uz najveću brigu i zaštitu koja je prijeko potrebna za dobrobit djeteta, uzimajući u obzir prava i obaveze njegovih roditelja, staratelja ili drugih pojedinaca koji su pravno odgovorni za dijete, kao i mišljenje djeteta koje se cijeni prema uzrastu i dobi djeteta.

Sve aktivnosti koje se tiču djeteta žrtve trgovine ljudima moraju se preduzimati sa najvećim stepenom hitnosti i efikasnosti. Sve mjere moraju biti preduzete u cilju zaštite privatnosti i identiteta djeteta žrtve trgovine ljudima.

Dijete žrtva trgovine ljudima koje nije državljanin Bosne i Hercegovine ima pravo na povratak u zemlju uobičajenog boravka.

Realizator povratka dužan je da obezbijedi proceduru povratka koja osigurava da dijete bude primljeno u zemlju uobičajenog boravka od strane člana nadležnog organa koji se bavi zaštitom djece, i/ili djetetovog roditelja ili zakonitog staratelja.

Uz pomoć Službe za poslove sa strancima i drugih nadležnih državnih organa, staratelj započinje proces pribavljanja dokumentacije i informacija iz zemlje uobičajenog boravka kako bi se izvršila procjena rizika i sigurnosti, nakon čega se donosi odluka o tome da li ponovo spojiti dijete sa njegovom porodicom i/ili ga vratiti u zemlju uobičajenog boravka.

Dijete žrtva trgovine ljudima neće biti vraćeno u zemlju uobičajenog boravka ako postoji opravdana sumnja, a nakon procjene rizika i bezbjednosti, da postoje razlozi da povratak djeteta ugrožava njegovu bezbjednost ili bezbjednost članova njegove porodice.

B1) Procedura dobrovoljnog povratka djece stranaca žrtava trgovine ljudima kad dobrovoljni povratak samostalno realizuju institucije BiH

U cilju osiguranja zaštite privatnosti i identiteta djeteta stranca žrtve trgovine ljudima (u daljem tekstu: dijete stranac) u svim postupcima obavezna je primjena pravila povjerljivosti.

Lični podaci koji se prikupe prilikom prihvata, zaštite i dobrovoljnog povratka djeteta stranca ne mogu se otkriti trećoj strani bez prethodne pismene saglasnosti zakonitog staratelja djeteta stranca o čijim se ličnim podacima radi.

Procedura dobrovoljnog povratka djeteta stranca realizuje se na sljedeći način:

- (1) Zahtjev za dobrovoljni povratak djeteta stranca podnosi staratelj djeteta TC-u Službe koji je nadležan za lokaciju gdje se nalazi NVO u koju je smješteno dijete stranac.
- (2) U okviru zahtjeva, zakoniti staratelj djeteta daje saglasnost da se lični podaci djeteta stranca mogu proslijediti nadležnim organima koji su uključeni u postupak dobrovoljnog povratka, kako u BiH tako i u zemlju uobičajenog boravka djeteta stranca ili zemlju kroz koju prolazi.
- (3) U roku od 24 sata po prijemu zahtjeva staratelja za dobrovoljni povratak djeteta stranca, TC Službe je dužan o istom obavijestiti Sektor za imigraciju u Ministarstvu sigurnosti BiH i NVO u koju je smješteno dijete stranac.
- (4) Po prijemu zahtjeva staratelja za dobrovoljni povratak djeteta stranca, ukoliko je dijete stranac saradivalo sa organima za provođenje zakona u otkrivanju počinioca krivičnog djela, TC Službe obavještava nadležno tužilaštvo o podnošenju zahtjeva za dobrovoljnim povratkom kao i o činjenici da se pokreće procedura dobrovoljnog povratka djeteta stranca i traži se izjašnjenje tužilaštva da navedeno dijete stranac nije potrebno u postupku pred navedenim organom.
- (5) Staratelj, posredstvom Službe za poslove sa strancima (u daljem tekstu: Služba) traži od Ministarstva vanjskih poslova BiH – Sektor za međunarodnopravne i konzularne poslove pribavljanje dokumentacije i informacija iz zemlje djetetovog uobičajenog boravka o uslovima povratka.
- (6) Ministarstvo vanjskih poslova BiH (u daljem tekstu: MVP BiH) pribavlja tražene dokumente o uslovima povratka te provjerava da li je dokumentacija o povratku djeteta stranca izdata u skladu sa zakonom zemlje uobičajenog boravka i istu dostavlja putem Službe zakonskom staratelju.
- (7) Nakon pribavljanja dokumentacije, staratelj je dužan obezbijediti procjenu rizika i sigurnosti za dijete stranca. Također, ukoliko dijete treba biti smješteno u instituciju za prihvata djece, staratelj mora dostaviti rješenje o smještaju, kao i rješenje o imenovanom staratelju te pokreće postupak za dobrovoljni povratak djeteta.
- (8) Po prijemu zahtjeva za dobrovoljni povratak i procjene rizika i sigurnosti od strane staratelja, TC Službe kompletira predmet za dobrovoljni povratak djeteta stranca iz BiH u zemlju uobičajenog boravka i isti dostavlja u sjedište Službe.

- (9) U predmetu dobrovoljnog povratka djeteta stranca, TC Službe dostavlja Službi u sjedištu kopije sljedećih dokumenata:
- a) Zahtjev staratelja za dobrovoljni povratak djeteta stranca.
 - b) Rješenje o imenovanju staratelja djetetu strancu.
 - c) Informaciju staratelja o procjeni rizika i sigurnosti, kao i rješenje o smještaju i rješenje o imenovanom staratelju kada se dijete smješta u neku od institucija za prihvata djece
 - d) Informaciju da li dijete stranac ima važeći putni dokument.
 - e) Ukoliko dijete stranac ima važeći dokument, dostavlja se kopija tog dokumenta.
 - f) Ukoliko je dijete stranac imalo odobren privremeni boravak iz humanitarnih razloga zbog saradnje sa nadležnim organima u otkrivanju počinioaca krivičnog djela, dostavlja se izjašnjenje nadležnog tužilaštva da dijete stranac nije više potrebno kao svjedok u postupku koji se vodi.
 - g) Ukoliko je dijete stranac imalo odobren privremeni boravak iz humanitarnih razloga zbog preporuka zdravstvene ustanove, dostavlja se izjašnjenje zdravstvene ustanove da je dijete stranac zdravstveno sposobno za realizaciju dobrovoljnog povratka.
- (10) Služba i drugi organi koji su uključeni u postupak repatrijacije djeteta stranca dužni su da u postupku repatrijacije u potpunosti štite status djeteta stranca, odnosno status da je dijete žrtva trgovine ljudima se u postupku repatrijacije ne otkriva u korespondenciji sa organima zemlje uobičajenog boravka djeteta stranca. Status da je dijete žrtva trgovine ljudima se u postupku repatrijacije može dostaviti nadležnim organima zemlje uobičajenog boravka djeteta stranca samo uz pismenu saglasnost staratelja djeteta stranca.
- (11) Služba je dužna obezbijediti siguran i dostojanstven povratak djeteta stranca u zemlju uobičajenog boravka.
- (12) Ako dijete stranac ne posjeduje validan putni dokument, Služba će, u slučajevima propisanim Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu, izvršiti izdavanje putnog lista za strance radi postupka dobrovoljnog povratka djeteta stranca u zemlju uobičajenog boravka.
- (13) Ako dijete stranac ne posjeduje validan putni dokument, a Služba u skladu sa Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu ne može izdati putni list za strance, Služba na osnovu raspoloživih dokumenata o identitetu i statusu državljanstva djeteta stranca pokreće postupak za izdavanje putnog dokumenta i to:
- a) Koristeći odredbe sporazuma o readmisiji
 - b) Direktno u ambasadi zemlje uobičajenog boravka djeteta stranca ukoliko se ambasada nalazi u BiH ili
 - c) Posredstvom MVP-a BiH – Sektora za međunarodnopravne i konzularne poslove od zemlje uobičajenog boravka djeteta stranca ukoliko se ambasada ne nalazi u BiH.
- (14) Po primljenom zahtjevu za pokretanje postupka izdavanja putnog lista, MVP BiH će se obratiti nadležnom diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH koje se nalazi u

zemlji gdje je ambasada koja pokriva zemlju uobičajenog boravka djeteta stranca u svrhu utvrđivanja identiteta i statusa djeteta stranca koje se vraća, a u cilju pribavljanja putnog dokumenta. Po prijemu putnog dokumenta, isti se dostavlja Službi.

- (15) Po izdavanju ili prijemu putnog dokumenta, Služba će u saradnji sa starateljem djeteta stranca pristupiti izradi operativnog plana za dobrovoljni povratak djeteta stranca, uz prethodno pribavljanje procjene zdravstvenog stanja i sposobnosti za povratak djeteta stranca i provjere u bazama podataka.
- (16) NVO je dužna, na zahtjev Službe i u skladu sa svojim kapacitetima, izvršiti procjenu zdravstvenog stanja i sposobnosti za povratak djeteta stranca.
- (17) Služba će izvršiti provjeru u bazi podataka Generalnog sekretarijata INTERPOL-a za tražena lica i bazi ROS (ukoliko se radi o djetetu starijem od 14 godina) za dijete stranca za kojeg se radi operativni plan dobrovoljnog povratka.
- (18) Operativni plan dobrovoljnog povratka se pravi u dva primjerka, pri čemu se jedan primjerak sa pratećom dokumentacijom predaje službenicima pratnje uz obavezu da ga po izvršenju vrate zajedno sa izvještajem o realizaciji dobrovoljnog povratka i odlože u spis predmeta djeteta stranca, a drugi primjerak za Službu gdje će se označavati stepenom tajnosti „INTERNO“ i kao takav će se čuvati u skladu sa internim aktima o zaštiti tajnih podataka i sadržavat će:
 - a) Lične podatke, vrstu i broj putne isprave djeteta stranca
 - b) Lične podatke staratelja djeteta stranca koji ide u pratnji djeteta
 - c) Naziv međunarodnog graničnog prijelaza preko kojeg dijete stranac napušta BiH kao i vrijeme izlaska iz BiH
 - d) Naziv države u koju se dijete stranac upućuje
 - e) Plan kretanja kojim se dijete stranac prati do graničnog prijelaza
 - f) Približno vrijeme i međunarodni granični prijelaz države kroz koju dijete stranac prolazi, ukoliko nije državljanin te države
 - g) Lične podatke drugih osoba koje idu uz dijete stranca, kao i nazive organizacija koje predstavljaju (osoblje pratnje, zdravstveno osoblje, osoblje NVO i druge osobe ukoliko su potrebne)
 - h) Lične podatke staratelja djeteta stranca koji će prihvatiti dijete u zemlji uobičajenog boravka i naziv organa ukoliko se dijete stranac vraća organu nadležnom za zaštitu djece ili naznaku da se radi o roditelju ili drugom zakonskom staratelju djeteta
 - i) Podatke o prijevoznom sredstvu kojim se dijete stranac prevozi do međunarodnog graničnog prijelaza, odnosno kojim napušta teritoriju BiH (vrsta, tip, marka, registarski broj, osoblje vozila kojim se prijevoz vrši)
 - j) Podatke o avioprijevozniku, liniji i broju leta, te tačnom vremenu dolaska službenika u pratnji na međunarodni granični prijelaz koje mora biti ne manje od dva sata od polijetanja aviona zbog čekiranja karti, potvrđivanja rezervacije za zadnja sjedišta aviona i dogovora o ulasku i izlasku odvojeno od ostalih putnika
 - k) Bitne činjenice iz medicinske dokumentacije, sa osvrtom na psiho-fizičke karakteristike koje mogu biti značajne za pratnju
 - l) Procjenu rizika povratka djeteta stranca
 - m) Druge podatke koje Služba ili staratelj djeteta stranca budu cijenili potrebnim

- (19) Po donošenju operativnog plana dobrovoljnog povratka, najavu povratka djeteta stranca Graničnoj policiji BiH izvršit će Služba.
- (20) Dobrovoljni povratak djeteta stranca realizovat će Služba u saradnji sa starateljem djeteta stranca prema utvrđenom operativnom planu dobrovoljnog povratka.
- (21) Informaciju o izvršenom dobrovoljnom povratku djeteta stranca koja će sadržavati podatke o: djetetu strancu koje se dobrovoljno vraća, ličnim podacima staratelja u pratnji djeteta stranca, graničnom prijelazu i datum i vremenu izlaska iz BiH, načinu povratka, prijevoznom sredstvu, drugom osoblju u pratnji, graničnom prijelazu, datumu i vremenu ulaska u zemlju uobičajenog boravka, prijehu u zemlji uobičajenog boravka, generalijama i svojstvu staratelja kome je dijete stranac predato, nazivu organa kome je dijete stranac predato ako se radi o prijehu od strane organa nadležnog za zaštitu djece, kao i druge podatke koje Služba smatra bitnim za dobrovoljni povratak, zajedno sa kopijom Izvještaja o realizaciji dobrovoljnog povratka, Služba će dostaviti Sektoru za imigraciju i Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima u Ministarstvu sigurnosti BiH u roku od 24 sata od realizacije dobrovoljnog povratka djeteta stranca.

B2) Procedura dobrovoljnog povratka djece stranaca žrtava trgovine ljudima kad povratak realizuju institucije BiH u saradnji sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM)

Članom 21. stav (5) Pravilnika o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima („Službeni glasnik BiH“, broj 90/08) propisana je mogućnost da se postupak dobrovoljnog povratka – repatrijacije stranaca žrtava trgovine ljudima djeteta može realizovati uz pomoć i saradnju sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM), što je regulisano Protokolom o saradnji između Ministarstva sigurnosti i IOM-a.

U cilju osiguranja zaštite privatnosti i identiteta djeteta stranca žrtve trgovine ljudima (u daljem tekstu: dijete stranac) u svim postupcima obavezna je primjena pravila poverljivosti.

Lični podaci koji se prikupe prilikom prijeha, zaštite i dobrovoljnog povratka djeteta stranca, odnosno implementacije Protokola o saradnji između Ministarstva sigurnosti BiH i IOM-a, ne mogu se otkriti trećoj strani bez prethodne pismene saglasnosti zakonitog staratelja osobe o čijim se ličnim podacima radi.

Procedura dobrovoljnog povratka djeteta stranca posredstvom IOM-a realizuje se na sljedeći način:

- (1) Zahtjev za dobrovoljni povratak djeteta stranca podnosi staratelj djeteta Terenskom centru Službe za poslove sa strancima (u daljem tekstu: TC-u Službe) koji je nadležan za lokaciju gdje se nalazi nevladina organizacija (u daljem tekstu: NVO) u koju je smješteno dijete stranac. U zahtjevu zakoniti staratelj djeteta daje saglasnost da se lični podaci djeteta stranca mogu prosljediti nadležnim organima koji su uključeni u postupak dobrovoljnog povratka, kako u BiH tako i u zemlju uobičajenog boravka djeteta stranca ili zemlju kroz koju prolazi.

- (2) Po prijemu zahtjeva staratelja za dobrovoljni povratak djeteta stranca, TC Službe je dužan o istom obavijestiti Sektor za imigraciju u Ministarstvu sigurnosti BiH (U daljem tekstu: Sektor za imigraciju) i NVO u koju je smješteno dijete stranac u roku od 24 sata o podnošenju zahtjeva za dobrovoljnim povratkom.
- (3) Po prijemu zahtjeva staratelja za dobrovoljni povratak djeteta stranca, ukoliko je dijete stranac saradivalo sa organima za provođenje zakona u otkrivanju počinioca krivičnog djela, TC Službe obavještava nadležno tužilaštvo o podnošenju zahtjeva za dobrovoljnim povratkom, kao i o činjenici da se pokreće procedura dobrovoljnog povratka djeteta stranca i traži se izjašnjenje tužilaštva da navedeno dijete stranac nije potrebno u postupku pred navedenim organom.
- (4) Posredstvom Sektora za imigraciju Ministarstva sigurnosti BiH, staratelj od Sektora za međunarodnopravne i konzularne poslove u Ministarstvu vanjskih poslova BiH (u daljem tekstu: MVP BiH) traži pribavljanje dokumentacije i informacija iz zemlje uobičajenog boravka djeteta stranca o uslovima povratka.
- (5) MVP BiH pribavlja tražene dokumente o uslovima povratka te provjerava da li je dokumentacija o povratku djeteta stranca izdata u skladu sa zakonom uobičajene zemlje boravka i istu putem Sektora za imigraciju dostavlja zakonskom staratelju.
- (6) Nakon pribavljanja dokumentacije, staratelj je dužan obezbijediti u cilju zaštite najboljeg interesa djeteta procjenu rizika i sigurnosti za dijete stranca. Također, ukoliko dijete treba biti smješteno u institucije za prihvata djece, staratelj mora dostaviti rješenje o smještaju ,kao i rješenje o imenovanom staratelju.
- (7) Po prijemu zahtjeva za dobrovoljni povratak i procjene rizika i sigurnosti od strane staratelja, TC Službe, uz prethodnu konsultaciju sa Sektorom za imigraciju o mogućnosti povratka uz pomoć IOM-a, kompletira predmet za dobrovoljni povratak djeteta stranca iz BiH u zemlju uobičajenog boravka i isti dostavlja Sektoru za imigraciju.
- (8) U predmetu dobrovoljni povratak djeteta stranca, TC Službe dostavlja Sektoru za imigraciju kopije sljedećih dokumenata:
 - a) Zahtjev staratelja za dobrovoljni povratak djeteta stranca.
 - b) Rješenje o imenovanju staratelja djetetu strancu.
 - c) Informaciju staratelja o procjeni rizika i sigurnosti, kao i rješenje o smještaju i rješenje o imenovanom staratelju kada se dijete smješta u neku od institucija za prihvata djece.
 - d) Informaciju da li dijete stranac ima važeći putni dokument.
 - e) Ukoliko dijete stranac ima važeći dokument, dostavlja se kopija tog dokumenta.
 - f) Ukoliko je dijete stranac imalo odobren privremeni boravak iz humanitarnih razloga zbog saradnje sa nadležnim organima u otkrivanju počinioca krivičnog djela, dostavlja se izjašnjenje ndležnog tužilaštva da dijete stranac nije više potrebno kao svjedok u postupku koji se vodi.
 - g) Ukoliko je dijete stranac imalo odobren privremeni boravak iz humanitarnih razloga zbog preporuka zdravstvene ustanove, dostavlja se izjašnjenje zdravstvene ustanove da je dijete stranac zdravstveno sposobno za realizaciju dobrovoljnog povratka.

- (9) Po prijemu predmeta za dobrovoljni povratak djeteta stranca, Sektor za imigraciju vrši analizu dostavljenih dokumenata u predmetu i ukoliko dijete stranac ispunjava zakonom propisane uslove za dobrovoljni povratak, šalje obavijest IOM-u sa kopijom predmeta za dobrovoljni povratak kojeg je dostavio TC Službe, čime počinje proces dobrovoljnog povratka u skladu sa najboljim praksama IOM-ovih "Standardnih operativnih procedura o sigurnosti i suzbijanju trgovine ljudima".
- (10) Sektor za imigraciju obavještava Službu za poslove sa strancima (u daljem tekstu: Služba) da je poslat zahtjev IOM-u za dobrovoljni povratak djeteta stranca i pokrenut proces dobrovoljnog povratka u skladu sa najboljim praksama IOM-ovih "Standardnih operativnih procedura o sigurnosti i suzbijanju trgovine ljudima", uz preporuku da Služba, u slučaju potreba, a na zahtjev IOM-a pruži podršku IOM-u pri prikupljanju putne dokumentacije neophodne za realizaciju dobrovoljnog povratka, osigura pratnju u civilnoj odjeći, kao i druge vidove pomoći po potrebi. Istu obavijest Sektor za imigraciju dostavlja i IOM-u.
- (11) Organi koji su uključeni u postupak repatrijacije djeteta stranca dužni su da u postupku repatrijacije u potpunosti štite status djeteta stranca, odnosno status da je dijete žrtva trgovine ljudima ne otkriva se u postupku repatrijacije u korespondenciji sa organima zemlje uobičajenog boravka djeteta stranca. Status da je dijete žrtva trgovine ljudima se u postupku repatrijacije može dostaviti nadležnim organima zemlje uobičajenog boravka djeteta stranca samo uz pismenu saglasnost staratelja djeteta stranca.
- (12) Ako dijete stranac ne posjeduje validan putni dokument, Služba će, u slučajevima propisanim Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu, izvršiti izdavanje putnog lista za strance radi postupka dobrovoljnog povratka djeteta stranca u zemlju uobičajenog boravka.
- (13) Ako dijete stranac ne posjeduje validan putni dokument, a Služba u skladu sa Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu ne može izdati putni list za strance, po zahtjevu IOM-a Služba na osnovu raspoloživih dokumenata o identitetu i statusu državljanstva djeteta, pokreće postupak za izdavanje putnog dokumenta i to:
 - a) Koristeći odredbe sporazuma o readmisiji
 - b) Direktno u ambasadi zemlje uobičajenog boravka djeteta stranca ukoliko se ambasada nalazi u BiH ili
 - c) Posredstvom Sektora za međunarodnopravne i konzularne poslove u MVP-a BiH od zemlje uobičajenog boravka djeteta stranca ukoliko se ambasada ne nalazi u BiH
- (14) Po primljenom zahtjevu za pokretanje postupka izdavanja putnog lista, MVP BiH će se obratiti nadležnom diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH koje se nalazi u zemlji gdje je ambasada koja pokriva zemlju uobičajenog boravka djeteta stranca u svrhu utvrđivanja identiteta i statusa lica koje se vraća, a u cilju pribavljanja putnog dokumenta. Po prijemu putnog dokumenta, isti se dostavlja Službi.
- (15) Po izdavanju ili prijemu putnog dokumenta, ukoliko je isti tražen uz pomoć Službe, Služba putni dokument prosljeđuje IOM-u.
- (16) NVO je dužan na zahtjev IOM-a, a u skladu sa svojim kapacitetima, izvršiti procjenu zdravstvenog stanja i sposobnosti za povratak djeteta stranca, koju dostavlja IOM-u.

- (17) Na zahtjev IOM-a, Služba će izvršiti provjeru u bazi podataka Generalnog sekretarijata INTERPOL-a za tražena lica i bazi ROS (ukoliko se radi o djetetu starijem od 14 godina) za dijete stranca.
- (18) Plan puta za dobrovoljni povratak djeteta stranca pravi IOM u saradnji sa starateljem djeteta, a informaciju o planu dobrovoljnog povratka dostavlja Sektoru za imigraciju tri radna dana prije planiranog povratka. Informacija o dobrovoljnom povratku djeteta stranca sadrži:
 - a) Lične podatke, vrstu i broj putne isprave djeteta stranca koje se dobrovoljno vraća
 - b) Lične podatke staratelja djeteta stranca koji ide u pratnji djeteta stranca
 - c) Naziv međunarodnog graničnog prijelaza preko kojeg dijete stranac napušta BiH, kao i vrijeme izlaska
 - d) Naziv države i graničnog prijelaza države u koju se dijete stranac vraća
 - e) Lične podatke drugih osoba koje idu uz dijete stranca, kao i nazive organizacija koje predstavljaju (osoblje pratnje, zdravstveno osoblje, osoblje NVO i druge osobe ukoliko su potrebne)
 - f) Podatke o prijevoznom sredstvu kojim se dijete stranac prevozi do međunarodnog graničnog prijelaza, odnosno kojim napušta BiH (vrsta, tip, marka, registarski broj i lične podatke o vozaču)
 - g) Podatke o avioprijevozniku, liniju i broj leta
 - h) Lične podatke staratelja djeteta stranca koji će prihvatiti dijete u zemlji uobičajenog boravka i naziv organa ukoliko se dijete stranac vraća organu nadležnom za zaštitu djece ili naznaku da se radi o roditelju ili drugom zakonskom staratelju djeteta i) Ukoliko je potrebno, zahtjev da se obezbijedi pristup zabranjenom dijelu aerodroma – tranzitnoj zoni, kao i lične podatke za osoblje pratnje kojem je potrebno obezbijediti navedeni pristup
- (19) Po prijemu Informacije o planu dobrovoljnog povratka od IOM-a, Sektor za imigraciju vrši najavu povratka djeteta stranca Graničnoj policiji BiH.
- (20) Dobrovoljni povratak djeteta stranca realizovat će IOM prema utvrđenom operativnom planu dobrovoljnog povratka.
- (21) Po izvršenom dobrovoljnom povratku djeteta stranca, IOM će sastaviti izvještaj o povratku koji će sadržavati podatke o: djetetu strancu koje se dobrovoljno vraća, generalijama staratelja u pratnji, graničnom prijelazu, datumu i vremenu izlaska iz BiH, načinu povratka, prijevoznom sredstvu, drugom osoblju u pratnji, graničnom prijelazu, datumu i vremenu ulaska u zemlju uobičajenog boravka, prijatu u zemlji uobičajenog boravka, generalijama i svojstvu staratelja kome je dijete stranac predato, nazivu organa kome je dijete stranac predato ako se radi o prijatu od strane organa nadležnog za zaštitu djece, kao i druge podatke koje IOM smatra bitnim za dobrovoljni povratak djeteta stranca i isti dostavlja Sektoru za imigraciju u roku od 24 sata od realizacije dobrovoljnog povratka djeteta stranca.
- (22) Sektor za imigraciju će kopiju izvještaja o izvršenom dobrovoljnom povratku djeteta stranca proslijediti u Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima u Ministarstvu sigurnosti BiH.

C) Povratak stranaca žrtava trgovine ljudima po osnovu standardnih operativnih procedura Transnacionalnog referalnog mehanizma (u daljem tekstu: TRM), čije su članice: Albanija, Bugarska, Hrvatska, UNMIK Kosovo, Makedonija, Moldavija, Crna Gora, Rumunija, Srbija i BIH

Procedura dobrovoljnog povratka stranca žrtve trgovine ljudima (u daljem tekstu: stranac žrtva) pokreće se:

- (1) Podnošenjem pismenog zahtjeva za dobrovoljnim povratkom stranca žrtve u zemlju uobičajenog boravka i uzimanjem izjave na zapisnik o dobrovoljnosti povratka koju daje stranac žrtva službeniku Terenskog centra Službe za poslove sa strancima (u daljem tekstu: TC Službe).
- (2) Zahtjev za dobrovoljni povratak stranca žrtve podnosi stranac lično ili putem punomoćnika koji zastupa stranca žrtvu TC-u Službe koji je nadležan za lokaciju gdje se nalazi nevladina organizacija (u daljem tekstu: NVO) u koju je smješten stranac žrtva.
- (3) Ovlašteno službeno lice TC Službe koje je primilo zahtjev za dobrovoljni povratak stranca žrtve uzima izjavu na zapisnik o dobrovoljnosti povratka koju daje stranac žrtva u prostorijama NVO u koju je smješten stranac žrtva.
- (4) Izjava o dobrovoljnosti povratka sadrži i saglasnost stranca žrtve da se lični podaci stranca žrtve mogu proslijedi nadležnim organima koji su uključeni u postupak dobrovoljnog povratka, kako u BiH tako i u zemlju uobičajenog boravka ili zemlju kroz koju prolazi. Izjava na zapisnik također treba da sadrži i izjavu stranca žrtve da li u zemlji uobičajenog boravka postoje sigurnosni rizici koji ugrožavaju povratak i koji su to rizici.
- (4) Zahtjev za dobrovoljni povratak djeteta stranca žrtve trgovine ljudima (u daljem tekstu: dijete stranac) podnosi staratelj djeteta stranca TC-u Službe koji je nadležan za lokaciju gdje se nalazi NVO u koju je smješteno dijete stranac. Zakoniti staratelj djeteta stranca daje saglasnost u okviru zahtjeva da se lični podaci djeteta stranca mogu proslijediti nadležnim organima koji su uključeni u postupak dobrovoljnog povratka kako u BiH tako i u zemlju uobičajenog boravka djeteta stranca ili zemlju kroz koju prolazi.
- (5) Po prijemu zahtjeva za dobrovoljni povratak i uzimanja izjave na zapisnik o dobrovoljnosti povratka, TC Službe je dužan o istom obavijestiti Sektor za imigraciju u Ministarstvu sigurnosti BiH i NVO u koju je smješten stranac žrtva u roku od 24 sata od uzimanja izjave na zapisnik o dobrovoljnosti povratka ili prijema zahtjeva za dobrovoljni povratak koji je podnio staratelj za dijete stranca.
- (6) Posredstvom Odsjeka za borbu protiv trgovine ljudima u Ministarstvu sigurnosti BiH (u daljem tekstu: Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima) staratelj traži od nadležnog tijela za provođenje TRM-a pribavljanje dokumentacije i informacija iz zemlje uobičajenog boravka djeteta stranca o uslovima povratka.
- (7) Nakon pribavljanja dokumentacije, staratelj je dužan obezbijediti procjenu rizika i sigurnosti za dijete stranca. Također, ukoliko dijete stranac treba biti smješteno u institucije za prihvatanje djece, staratelj mora dostaviti rješenje o smještaju, kao i rješenje o imenovanom staratelju.

- (8) Po prijemu zahtjeva za dobrovoljni povratak i uzimanja izjave na zapisnik o dobrovoljnosti povratka, ukoliko je stranac žrtva saradivao sa organima za provođenje zakona u otkrivanju počinioca krivičnog djela, TC Službe obavještava nadležno tužilaštvo o podnošenju zahtjeva za dobrovoljni povratak i uzetoj izjavi na zapisnik o dobrovoljnosti povratka i traži izjašnjenje tužilaštva da navedeni stranac žrtva nije potreban u postupku pred navedenim organom.
- (9) TC Službe kompletira predmet za dobrovoljni povratak stranca žrtve iz BiH u zemlju uobičajenog boravka i isti dostavlja u sjedište Službe za poslove sa strancima (u daljem tekstu: Služba).
- (10) U predmetu za dobrovoljni povratak, TC Službe dostavlja Službi u sjedištu kopije sljedećih dokumenata:
 - a) Zahtjev za dobrovoljni povratak stranca žrtve i izjavu na zapisnik o dobrovoljnosti povratka koju je dao stranac žrtva.
 - b) Rješenje o postavljenju staratelja djetetu strancu ukoliko se radi o djetetu.
 - c) Informaciju o procjeni rizika i sigurnosti od strane staratelja, kao i rješenje o smještaju i rješenje o imenovanom staratelju kada se dijete stranac smješta u neku od institucija za prihvatanje djece ukoliko se radi o djetetu.
 - d) Informaciju da li stranac žrtva ima važeći putni dokument.
 - e) Ukoliko stranac žrtva ima važeći dokument, dostavlja se kopija tog dokumenta.
 - f) Ukoliko je stranac žrtva imao odobren privremeni boravak iz humanitarnih razloga zbog saradnje sa nadležnim organima u otkrivanju počinioca krivičnog djela, dostavlja se izjašnjenje nadležnog tužilaštva da stranac žrtva nije više potreban kao svjedok u postupku koji se vodi.
 - g) Ukoliko je stranac žrtva imao odobren privremeni boravak iz humanitarnih razloga zbog preporuka zdravstvene ustanove, dostavlja se izjašnjenje zdravstvene ustanove da je stranac žrtva zdravstveno sposoban za realizaciju dobrovoljnog povratka.
 - h) Provjere u bazi podataka Generalnog sekretarijata INTERPOL-a za tražena lica i bazi ROS za stranca žrtvu koji je dao izjavu o dobrovoljnom povratku.
- (11) Po prijemu predmeta za dobrovoljni povratak stranca žrtve, ukoliko se povratak obavlja po procedurama TRM-a, Služba šalje obavijest Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima, sa zahtjevom za dobrovoljni povratak stranca žrtve i kopiju predmeta za dobrovoljni povratak koji je dostavio TC Službe.
- (12) Ukoliko se povratak stranca žrtve obavlja po standardnim operativnim procedurama TRM-a, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će po primljenom zahtjevu za povratak stranca žrtve obavijestiti nadležno tijelo za provođenje TRM-a u zemlji uobičajenog boravka radi provjere uslova za siguran povratak u zemlju uobičajenog boravka. Po prikupljenim informacijama, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima i Služba će u saradnji sa nadležnim tijelom za provedbu TRM-a u zemlji uobičajenog boravka stranca žrtve dogovoriti datum, mjesto, i način predaje žrtve te o istom obavijestiti NVO i imenovanog staratelja kada se radi o djetetu strancu. U skladu sa postignutim dogovorom će Služba sačiniti plan putovanja.
- (13) Plan puta za dobrovoljni povratak stranca žrtve će sadržavati:
 - a) Lične podatke, vrstu i broj putne isprave stranca žrtve
 - b) Lične podatke staratelja djeteta stranca koji ide u pratnji djeteta

PROCEDURE POVRATKA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE U BOSNU I HERCEGOVINU
PROCEDURA DOBROVOLJNOG POVRATKA STRANACA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA - POVRATAK DJECE

- c) Naziv međunarodnog graničnog prijelaza preko kojeg stranac žrtva napušta BiH, kao i vrijeme izlaska iz BiH
 - d) Naziv države u koju se stranac žrtva upućuje
 - e) Plan kretanja kojim se stranac žrtva prati do graničnog prijelaza
 - f) Približno vrijeme i međunarodni granični prijelaz države kroz koju stranac žrtva prolazi, ukoliko nije državljanin te države
 - g) Lične podatke drugih osoba koje idu u pratnji stranca žrtve, kao i nazive organizacija koje predstavljaju (osoblje pratnje, zdravstveno osoblje, osoblje NVO i druge osobe ukoliko su potrebne)
 - h) Lične podatke staratelja djeteta stranca koji će prihvatiti dijete u zemlji uobičajenog boravka i naziv organa ukoliko se dijete vraća organu nadležnom za zaštitu djece ili naznaku da se radi o roditelju ili drugom zakonskom staratelju djeteta stranca
 - i) Podatke o prijevoznom sredstvu kojim se stranac prevozi do međunarodnog graničnog prijelaza, odnosno kojim napušta teritoriju BiH (vrsta, tip, marka, registarski broj, osoblje vozila kojim se prijevoz vrši)
 - j) Podatke o avio prijevozniku, liniji i broju leta, te tačnom vremenu dolaska službenika u pratnji na međunarodni granični prijelaz koje mora biti ne manje od dva sata od polijetanja aviona zbog: čekiranja karti, potvrđivanja rezervacije za zadnja sjedišta aviona i dogovora o ulasku i izlasku odvojeno od ostalih putnika
 - k) Bitne činjenice iz medicinske dokumentacije, sa osvrtom na psiho-fizičke karakteristike koje mogu biti značajne za pratnju
 - l) Procjenu rizika povratka stranca žrtve
 - m) Druge podatke koje Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima i/ili staratelj djeteta stranca bude cijenio potrebnim
- (14) Nakon što se obezbijede uslovi za povratak stranca žrtve, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima vrši najavu povratka stranca žrtve Graničnoj policiji BiH, te se o istom obavještava Službu kako bi izvršila prijevoz i pratnju stranca žrtve. Istovremeno, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima obavijestit će nadležno tijelo za provedbu TRM-a u zemlji uobičajenog boravka o mjestu i vremenu kada će se realizovati povratak stranca žrtve.
- (15) Po izvršenom dobrovoljnom povratku stranca žrtve, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima će sastaviti izvještaj o povratku stranca žrtve, koji će sadržavati podatke o: strancu žrtvi koji se dobrovoljno vraća, ličnim podacima staratelja djeteta stranca u pratnji, graničnom prijelazu i datum i vremenu izlaska iz BiH, načinu povratka, prijevoznom sredstvu, drugom osoblju u pratnji, graničnom prijelazu, datumu i vremenu ulaska u zemlju uobičajenog boravka, o prihvatu u zemlji uobičajenog boravka lični podaci i svojstvo osobe staratelja kome je dijete stranac predato, naziv organa kome je dijete stranac predato ako se radi o prihvatu od strane organa nadležnog za zaštitu djece, kao i drugi podaci koje Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima smatra bitnim za dobrovoljni povratak djeteta stranca i isti dostavlja Sektoru za imigraciju i Službi u roku od 24 sata od realizacije dobrovoljnog povratka stranca žrtve.